

STÖR • BERÖR • GRANSKAR

#284
MAJ
2026
100
SPÄNN

faktum

SVERIGES STÖRSTA
GATUTIDNING

FÖRSÄLJAREN
BEHÅLLER
HÄLFTEN

Reportage

GÖMD, MEN INTE SKYDDAD

Tusentals kvinnor
tvingas leva gömda när
systemet sviker.

ÅTERBLICK.

Knullared,
Håkans lögner
och amerikanska
villanazister

Amv

”Jag tycker väldigt mycket om
att skriva sexscener”

REPORTAGE

GÖMD – MEN INTE SKYDDAD

24 Skyddad identitet ska ge våldsutsatta kvinnor trygghet. Men systemet håller inte alltid. Petra är en av dem som aldrig kan slappna av.

MITT LIV

”Jag tycker att ensamheten är svår. Du kan ha pengar, men om du inte är med din familj så känns det ändå tomt.”

LÄS OM DORINS LIV PÅ SIDAN 5

TRÄNING FÜR ALLE

32 Räddningsmissionens Friskvårdscenter i Göteborg är gratis och öppet för alla. ”Att jag fått komma hit har betytt allt för mig”, säger Luis som isolerade sig efter en stroke, men hittade ut genom träningen.

PLUS ANSLAGSTAVLAN, sid 6. **FAKTUM NEWS**, sid 7. **SKRÖNIKAN**, sid 8. **ÅTERBLICK**, sid 9. **KULTUR**, sid 11. **FÖLJDFRÅGAN**, sid 21. **MIN GREJ**, sid 22. **SIGNERAT**, sid 30. **KORSORDET**, sid 31. **UTBLICK**, sid 36.

INTERVJUN
AMY DEASISMONT: ”NU ÄR FAKTISKT EN UNDERBAR PERIOD”

12 Berättelserna stod alltid i centrum för Amys musikintresse. Därför var steget till att skriva manus och regissera inte så långt. Men rösten har hon kvar. Hennes fästman säger att han kan höra om hon mår bra eller dåligt på hur hon sjunger.

Vi gör världen lite bättre, en människa i taget

Nytida ger stöd till barn, unga, vuxna och familjer inom både funktionsnedsättning och psykosocial problematik. Vi finns här för dig, med över 470 verksamheter runt om i landet.

Läs mer om oss på nytida.se

nytida

SÅ FUNKAR FAKTUM

Vi är Sveriges största gatutidning och erbjuder personer i utanförskap möjligheten till inkomst, socialt sammanhang och rutiner i vardagen. På faktumbutiken.se kan du köpa tidningar, merch och teckna prenumeration.

DET ORDNAR SIG!

REDAKTION

CHEFREDAKTÖR
Sarah Britz
sarah@faktum.se

ART DIRECTOR
Pär Ljung
par@faktum.se

REPORTER
Ellen Karsberg
ellen@faktum.se

REPORTER
Anna Wallenlind
Nuvunga
anna@faktum.se

REPORTER
Johan Frisk
johan@faktum.se

REPORTER
Edwin Nyberg
edwin@faktum.se
Praktikant

Ej närvarande: Malin Clausson, tjänstledig redaktör och Sandra Pandeovski, föräldraledig reporter.

LEDNING, MARKNAD OCH DISTRIBUTION

VD
Peter Kronvall
peter@faktum.se

PARTNERANSVARIG
Jonas Kroksjö
jonas@faktum.se

PARTNERANSVARIG
Niclas Andersson
niclas@faktum.se

MARKNAD & EVENT
Louise Granlund
louise@faktum.se

DISTRIBUTION GBG
Christian Jansson
christian@faktum.se

DISTRIBUTION GBG
Sophie Cronholm
sophie@faktum.se

DISTRIBUTION MALMÖ
Dariola Pas
dariola@faktum.se

DISTRIBUTION MALMÖ
Alina Oros
alina@faktum.se

DISTRIBUTION KARLSTAD
Ie Wallén
ie@faktum.se

HÄR HITTAR DU OSS

GÖTEBORG
Chapmans Torg 1
414 55 Göteborg
031 63 22 90

MALMÖ
Bredgatan 8
211 30 Malmö
040 617 14 70

KARLSTAD
Jungmansgatan 6
652 28 Karlstad
070 215 80 88

Faktum är partipolitiskt och religiöst obunden. Räckvidd 96 000 läsare (Orveto konsument 2025 helår). Faktum ansvarar ej för inskickat, ej beställt, material. Tryck: Stibo. FAKTUM Sverige AB | Org nr: 556655-1718 | Bankgiro 5773-0517

International Network of Street Papers

SVERIGES TIDSKRIFT

Faktum är medlem i INSP, International Network of Street Papers, insp.ngo

Hejsan!

Läs vårt nyhetsbrev
faktum.se/nyhetsbrev

Köp vår merch
Faktumbutiken.se

Swisha försäljarna!
123 039 97 17

SÄG HEJ TILL STIFTELSEN FAKTUM!

AVSKED OCH UPPVÄXLING – PÅ EN OCH SAMMA GÅNG

EFTER CIRKA 150 TEXTER i Faktum är det slut. Den här krönikan blir min sista.

För mig – en person som tänker bättre när jag skriver – är det ett vemodigt avslut.

Men också början på något nytt. 2016 grundades stiftelsen Faktum. Den har gjort det möjligt för försäljare att få sin syn undersökt, få ett par glasögon, få tänder lagade och utdragna och inte minst: fonden har ombesörjt veterinärvård till det allra käraste många har, husdjuren, när djurförsäkringen är för tung att bära.

Försäljarfonden stöttar försäljarna dåliga säljmånader, några extra tidningar gratis betyder mycket för motivation och inkomst. Vårdfonden, Ögonhälsafonden, Djurfonden och Försäljarfonden – ni som läser Faktum regelbundet känner redan till betydelsen av samarbeten vi har med bland andra Specsavers, SBAB och Anicura Västra djursjukhuset, flera andra företag, privatpersoner och filantroper som stöttar fonderna. Tack för det!

Och nu växlar vi upp!

Vi måste göra mer för fler. Vi vill att stiftelsen ska göra ett större avtryck i arbetet mot utanförskap.

Tyvärr räcker det inte med det vi redan gör. Vi vet att fler är på

gränsen till fattigdom, att det är svårt att komma in på arbets- och bostadsmarknaden, att barn inte är med på gympaaktionerna på grund av att de saknar kläder och skor. Fler barnfamiljer vräks och att det införs ett tak för försörjningsstödet.

FAKTUM ÄR UNIKT: i 25 år har vi sysselsatt personer som lever i någon form av utanförskap.

Vi vet att vi kan erbjuda hjälp till självhjälp.

Vi vet att vi behövs ännu mer.

Vi vet att vi kan samarbeta med andra organisationer, kommuner och myndigheter för att förhindra att fler människor åker rutschbana och hamnar utanför det sociala skyddsnetet.

JAG LÄMNAR BÅDE VD-POSTEN och chefredaktörsrollen. Peter Kronvall blir nygammal vd och Malin Clausson blir chefredaktör.

Mitt nya uppdrag är att göra mer nytta för Faktums försäljare, för verksamheten och för samhället i stort.

Så säg hej till Stiftelsen Faktum! Min nya titel blir nu generalsekreterare.

Inte känner jag mig som en general, men jag är beredd på att samla styrkorna för att fortsätta kampen mot utanförskap, i vilken form den än visar sig.

Ingen ska lämnas efter. ●

SARAH BRITZ, SARAH@FAKTUM.SE

Mitt liv.

” På dagarna jobbade jag, och på kvällarna lyssnade jag på musiken. Jag gillade särskilt den elektroniska, den fick mig att slappna av.

Faktum tog över. Sedan dess har jag sålt gatutidning.

När jag är i Sverige bor jag i tält eller i min bil. Vintern som var nu var väldigt kall. När det är som värst kan jag få en plats på Café David vid Katrinelund. Där sitter man i strandstolar och vilar över natten.

JAG GILLAR ATT TITTA på gamla filmer och dokumentärer om personer som har gjort spännande saker i livet, som författare och skulptörer. När det kommer till musik så föredrar jag Dr Alban och Elvis Presley. Min morfar hade en vinylspelare när jag var liten och på den minns jag att han spelade lambada och traditionell musik.

Min vardag är ganska enkel. Jag vaknar på morgonen, tänker på min familj och ringer dem direkt. Vi pratar flera gånger om dagen, alltid med video så att vi kan se varandra. Sedan dricker jag te, äter lite och väntar på att Faktum ska öppna. Jag köper tidningar och cyklar till min plats där jag säljer tidningen. Cykeln är viktig, jag sparar pengar på att inte behöva köpa busskort. Jag brukar sälja från ungefär tio på morgonen till halv nio på kvällen.

Mitt första jobb fick jag tidigt. Jag är äldst av sju pojkar och började arbeta inom bygg när jag var runt 14 år. Det var tungt och dåligt betalt, och jag ville hitta något bättre för min familj. Det var därför jag kom hit. Jag försöker fortfarande få jobb inom bygg eller trädgård, det är jag bra på. Ibland har jag en liten skylt där jag skriver att jag söker jobb.

Det finns ändå bra saker i mitt liv i Sverige. Kunderna till exempel. Många av dem har jag träffat i flera år. De frågar hur jag mår och hur mina barn har det. De bryr sig, det känns så. Men jag är aldrig ledig. Bara när jag åker hem till Rumänien. Då är livet enklare. Jag är med familjen, vi äter tillsammans, och jag kan vila. Det är det jag längtar efter varje dag. ●

Dorin Codreanu

46 ÅR, SÄLJER FAKTUM VID ICA KVANTUM MALMBORGS I ERIKSLUST, MALMÖ

” **FÖR 15 ÅR SEDAN** kom jag till Sverige från Rumänien, och sedan dess har mitt liv varit uppdelat. Jag är här större delen av året, ungefär nio månader, och resten av tiden är jag med min fru och mina barn. Diana är 17 och Sonja-Maria är sju.

Jag tycker att ensamheten är svår. Du kan ha pengar, men om du inte är med din familj så känns det ändå tomt. Samtidigt är det här det bästa alternativet för mig just nu.

Allt började i Danmark 2010. Jag var på Roskildefestivalen för att samla pantburkar. På dagarna jobbade jag, och på kvällarna lyssnade jag på musiken. Jag gillade särskilt den elektroniska, den fick mig att slappna av. Där fick jag en adress till ett jobb i Sverige, hos en bonde i Skåne. Jag åkte dit och plockade äpplen i två månader. Det var bara säsongsarbete och efter det åkte jag till Malmö. I början tiggde jag, men så fick jag höra om Aluma och 2011 blev jag inskriven, precis när

BERÄTTAT FÖR SANDRA PANDEVSKI

FOTO: DARIO IJA PMS

Månadens köpare

Mona Strobel, köpte tidningen utanför ICA i Svedala.

Varför köper du Faktum?

– Jag tycker att tidningen är väldigt trevlig och ger en tänkvärd läsning. Jag gillar mest att läsa om människors öden och höra berättelser från deras liv.

Är det någon text som du minns extra väl?

– Jag kan inte komma på någon specifik, på rak arm, men jag vet att det är många som jag tyckt om.

Hur ofta köper du tidningen?

– Varje månad.

Vilket är ditt smultronställe?

Dumitru, Faktumförsäljare i Karlstad

– Jag tycker om att komma ut i de värmländska skogarna. Där kan jag varva ner och jag känner mig lycklig när jag är i naturen. Oavsett årstid är jag ute i skogen men hösten är nog ändå min favorit, då kryllar det med svamp och bär som jag älskar.

Jasmin, Faktumförsäljare i Göteborg

– Klippan med omnejd, där finns många fina ställen! Om man går upp för berget precis där Älvsborgsbron börjar, till exempel. Där har man utsikt mot älven och att få lite lugn och ro i grönskan. Om de inte har nåt rave igång där då, vill säga. Det har de ibland. Inget för mig. De vet ju inte hur man dansar!

Uffe, Faktumförsäljare i Göteborg

– Det första jag kommer att tänka på är Amundö, det är en av de vackraste platserna jag vet. Där är det så lugnt och man kan bada från klipporna. Jag har många fina minnen därifrån med min gamla hund Max, vi brukade dyka tillsammans ner i det kalla vattnet.

KRYSSA MERA!

Önskemålet kom från Faktumförsäljarna: det behövs en krysstidning på gatan! Vi har tryckt två upplagor – och nu är det klart, det räcker inte, våra läsare älskar den! Så nu kommer snart den tredje upplagan, lagom till det (förhoppningsvis) ljuvliga lata sommarlivet.

Håll demensen stängin, öka ditt ordförråd och förbättra ditt minne.

Håll utkik efter nya upplagan av Faktum Kryss i början av juni.

Visa att Faktumförsäljarna är gatans bästa trendspanare.

Precis, exakt!

Hur vet jag att jag köper från en riktig Faktumförsäljare?

Svar: Alla försäljare har en egen Faktumlegitimation runt halsen när de säljer tidningen, där finns foto och namn på personen. När en försäljare skriver in sig hos oss tar de del av reglerna som gäller och skriver under ett avtal. De godtar att man exempelvis ska uppträda nyktert, och att man inte får tiggas eller sälja något annat samtidigt som man säljer Faktum. Vi står för coaching hur man blir en så bra Faktumförsäljare som möjligt och en god representant på gatan.

Så här går det till. Här trycks tidningen du just nu håller i. Tryckarna på Stibo i Vimmerby kontrollerar så allt ser bra ut.

FaktumNews

Gå direkt i fängelse – utan att passera vård

Människor med missbruk och psykisk sjukdom riskerar i framtiden fängelse för mindre allvarliga brott. Rehabilitering som påföljd fasas nu ut av regeringen. Det hävdar den före detta domaren Monica Nebelius Lüning.

Av Anna Wallenlind Nuvunga

Att regeringen vill skärpa straffen för en mängd brott är ingen nyhet. En förändring i den kommande straffreformen har dock gått under radarn, menar den före detta domaren Monica Nebelius Lüning (DN-debatt 7/3). Det finns en lång tradition i svensk straffrätt som ger människor som begått mindre allvarliga brott under olyckliga omständigheter en andra chans. I bestämmelsen i brottsbalken där principen beskrivs står att särskild vikt ska fästas vid omständigheter som talar för en lindrigare påföljd än fängelse. När den tas bort, enligt förslag i början av juli i år, kommer personer som tidigare fått villkorlig dom, skyddstillstånd eller vård istället att hamna i fängelse. Något som förändrar vårt rättssystem i grunden, menar Nebelius Lüning. Det kan till exempel handla om en person med en

intellektuell funktionsvariation, eller ett missbruk som har begått en stöld för första gången. Det spelar inte längre någon roll, ”man ska hamna på anstalt direkt och med en gång”, skriver den före detta domaren.

”Påföljdssystemet svänger i och med det ljudlöst och snabbt 180 grader. Grundläggande och beprövade tankar om rehabilitering pulveriseras. Vi kommer bara att ha två påföljder; böter och fängelse. Straff med inslag av vård kan i vissa fall dömas ut, som fängelse som är villkorat.”

I EN REPLIK (DN 11/3) försvarar Mikael Damsgaard (M) att bestämmelsen om att ta hänsyn till ”olyckliga omständigheter” tas bort. Han menar att den kom till i ett rättssystem där brottsoffrens intressen knappt vägdes in i påföljdsvalet.

”Men rättsmedvetandet har förändrats. Vår kriminalpolitik präglas av ett perspektivskifte: från fokus på gärningsmannen till fokus på brottsoffer och samhällsskydd. Det är vad väljarna gett oss mandat att genomföra,” skriver Damsgaard.

”Det spelar inte längre någon roll, man ska hamna på anstalt direkt och med en gång.”

Damsgaard hävdar även att rehabilitering som påföljd kommer att finnas kvar. I utredningen som reformförslagen bygger på lyfts det fram att korta fängelsestraff bör undvikas och icke frihetsberövande påföljder ska väljas vid mindre allvarlig brottslighet.

Straffreformen i sin helhet innehåller höjda straff för ett femtiotal brott och beräknas leda till att 16 000 fler fängelseår döms ut per år. Det kan jämföras med de 18 700 fängelseår som dömdes ut 2025. Den har fått mycket kraftig kritik av Lagrådet som avstyrker förslagen och kallar den för ett ”hastverk”. I sitt yttrande skriver de: ”Förslagen brister så mycket i kvalitet att de inte har förutsättningar att bli ny lag.” ●

Noterat

Senegal dubblar straffet för samkönade äktenskap

Efter en debatt på flera timmar i Senegals parlament godkände lagstiftarna det nya lagförslaget – strafflängden för samkönade äktenskap dubblas till tio år. Ingen röstade emot, tre lade ner sina röster och de resterande 135 personerna var överens om att samkönade äktenskap måste straffas hårdare. ”Homosexuella kommer inte längre kunna andas i det här landet. Homosexuella kommer inte att ha yttrandefrihet i det här landet”, sa lagstiftaren Diaraye Ba från talarstolen under debatten. I Senegal är det även straffbart att förespråka samkönade relationer, något som kan ge tre till sju års fängelse. KÄLLA: FRANCE 24

Satsningarna för att fånga in koldioxid pausas

Enligt en granskning som SVT gjort har drygt hälften av de största projekten för koldioxidinsamling i Sverige antingen pausats eller stoppats helt. Beslut som tagits på grund av att det anses för dyrt och olönsamt. För att nå målet för nollutsläpp 2045 måste Sverige samla in flera miljoner ton koldioxid varje år, en viktig del i både EU:s och regeringens klimatpolitik. Arbetet med att rena atmosfären från koldioxid är av stor vikt för att nå klimatmålet att inte öka den globala uppvärmningen med två grader.

Typiska egenskaper för en hjälte

I en ny, mindre studie, från Lunds universitet har man undersökt vilka egenskaper som får människor att hjälpa andra i situationer där de själva utsätts för stor fara. Genom att låta 231 gymnasieelever uppskatta sannolikheten för att de skulle utföra den typen av handling kunde forskarna se vilka faktorer som var mest drivande. Studien visade att riskbenägenhet var den viktigaste egenskapen följt av empati och gruppidentitet. Ett resultat som stämde överens med tidigare forskning från USA där man undersökt vilka som var de mest framträdande egenskaperna hos människor som hjälpte judarna under förintelsen. KÄLLA: FORSKNING.SE

LSS-boenden saknar plan vid krig eller kris

Krisberedskapen på boenden för personer med funktionsnedsättning har försämrats ytterligare sedan 2021, visar Socialstyrelsens årliga lägesrapport. Evakueringsplaner fanns då för hälften av boendena, nu är det endast en tredjedel som har planer för hur en krissituation ska hanteras.

I dag lever omkring 100 000 personer i Sverige med någon typ av funktionsnedsättning varav 40 000 bor i anpassade boenden. Stöd från personal i vardagen är för många av dessa avgörande. I en tid präglad av krig och ökade säkerhetshot är situationen för personer med funktionsnedsättning särskilt sårbar.

SIFFRAN

97 500

Så många barn föddes 2025, vilket är det lägsta antalet på 20 år. KÄLLA: SCB

DET RÄCKER INTE MED KÄRLEK

SEDAN JAG VAR barn har jag önskat mig en egen hund. Så fort jag fick chansen så ville jag klappa och jag gick gärna ut med andras hundar. Långt innan jag förstod vad det innebar att äga en egen hund älskade jag dem.

Som fyra- eller femåring frågade min biologiska pappa:

”Vad vill du ha i födelsedagspresent?”

”En hund!”

”Då köper vi en”, sa han och vi åkte till leksaksaffären och jag fick en leksakshund.

Jag blev så ledsen, trodde att jag skulle få en levande.

En annan gång var jag fem eller sex år. Mamma gick in i affären och jag stod kvar utanför bredvid en boxer. Jag fick en tydlig tillsägelse att inte klappa hunden – och jag lovade.

Men så fort hon gått in gick jag fram ändå. Hunden verkade snäll och jag stod där och klappade den tills ägaren kom ut ur affären.

”Vad gör du?” frågade hon.

”Klappar hunden”, svarade jag.

”Det kan du inte göra”, sa hon. ”Den gillar inte barn.”

I dag skulle jag aldrig rekommendera någon att göra så.

När jag var sexton sparade jag ihop pengar och köpte en valp. Jag var övertygad om att vilja räckte. Det gjorde det inte.

Livet drar i en när man är ung, men hunden står kvar – med sitt koppel och sina behov.

Först senare har jag förstått att det inte är kärleken som är det svåra.

Det är omdömet.

Jag minns hur det var att gå med en stor hund som gjorde utfall mot andra hanhundar. Nosgrimmorna gick alltid sönder – jag vet inte hur många jag köpte.

En gång svarade vi på en annons om en hund och åkte ner till Ullared för att hämta en schäfer-rottweiler-blandning som enligt ägarna var ”jättesnäll”.

Vi tog hem honom på en veckas prov för att se hur det skulle fungera med vår egen hund. Det gjorde det inte. En dag tog hanen strupgrepp på tiken och lyfte henne från marken. Jag fick tag i nackskinnen och han släppte. Vi lämnade tillbaka honom.

Alla hundar passar inte i alla hem.

Jag har också sett hur det kan fungera när hundar annonseras ut.

En gång såg jag valpar på Blocket där raserna i annonserna inte alls stämde med hundarna som faktiskt var föräldrar. Jag skrev till dem och påpekade det. Svaret jag fick var: ”Det spelar ingen roll.”

Men det gör det visst. Den som köper en hund ska vara säker på vad den får hem.

Alla hundar passar inte alla.

Jag bor i ett hundtätt område. Många hundägare visar respekt för varandra. Vi läser av situationen och hjälper varandra att undvika onödiga konflikter.

Ibland går jag åt sidan. Ibland gör andra det. Ibland väntar någon bakom en bil tills vi har passerat.

Det är inget märkvärdigt – bara ett tyst samarbete mellan människor som vet att hundmöten inte alltid är enkla.

När värmen kommer tänker jag också på hur snabbt temperaturen i en bil förändras i solen.

Jag har själv suttit och väntat medan en vän sprang in i en affär för ett snabbt ärende. Det skulle bara ta några minuter, men luften stod stilla och värmen steg fort i bilen. Till slut fick jag öppna dörren för att få in luft.

Det kan inte en hund som lämnas kvar i en bil.

Och som sagt. Alla hundar vill inte bli klappade.

En gång kom en flicka fram till mig när jag var ute med min stora hund.

”Får jag klappa?” frågade hon.

”Nej”, svarade jag. ”Men ta inte det personligt.”

Hon såg förvånad ut.

Jag sa: ”Tänk om alla människor du möter tycker att du är jättegullig och vill krama dig och klappa dig på kinden. Skulle du vilja det?”

Hon skakade på huvudet.

”Det är precis likadant för hunden”, sa jag.

Ibland har man sina ljusare stunder. ●

Eija har sålt Faktum sedan 2011, kan allt om bilar och är en åsiktsmaskin som gärna ifrågasätter.

”Tänk om alla människor du möter tycker att du är jättegullig och vill krama dig och klappa dig på kinden. Skulle du vilja det?”

Detta är en personlig text. Åsikter i artikeln är skribentens.

ÅTERBLICK.

2001 kom den första Faktum, det är 25 år sedan. I varje nummer hela året plockar vi ut lite godbitar ur gamla tidningar, högt och lågt. Vad minns du?

En ny Håkan Hellström-skiva betyder nya intervjuer, omslagsfotograferingar och anklagelser om låstöld. Vi på Faktum bestämde oss för att prata med Sveriges mest folkära artist om det som ingen frågat honom tidigare: Varför ljuger han?
TEXT: INA LUNDSTRÖM FOTO: MARIO PRHAT

”Om jag ska vara ärlig: Jag snackar rätt mycket skit alltså”

”Ibland hittar jag på grejer för att jag är uttråkad”

... SIN SPÄRVAGN:

Café 2010: ”Mamma ringde och berättade att Håkan Hellström-spärvagnen, passande nog, hade sparat ur och lagt sig tvärs över en gata.”

Västtrafik 2013: ”Håkans vagn, nr 411, har sparat ur en gång. Det skedde 2012.”

Efter detta har inte Håkan pratat med Faktum. Alls. Tro oss – vi har försökt genom åren. Kanske dags för ett nytt försök att försonas? Håkan – ring oss!

2010 ringde och ville ha sina nazister tillbaka. Vinden har blivit till en orkan 2026.

VILLANAZISTER

De högerextrema marscherar allt taktfastare i USA. Hatet mot judar är fortfarande en hörnsten, men det är deras nya fokus på invandrare från Mexiko som ger de amerikanska nationalsocialisterna vind i seglen.
TEXT: ANNA RÖSVALL BILD: JONAS PERSSON / MONTIWEB

Faktum-löp vi minns. Vill ni läsa fler avslöjande samhällsreportage, hör av er!

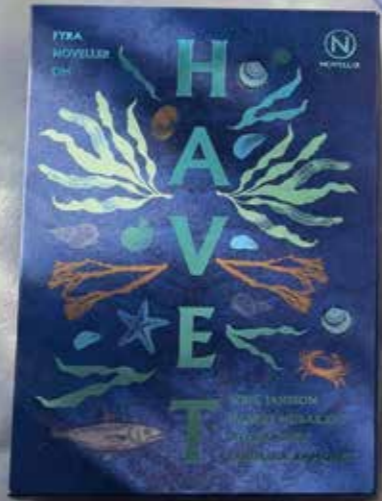

GÖR SOM MINISTERN

Det kom till vår kännedom att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth sprang Tjejmilen iförd en Faktum-t-shirt. Självklart var vi tvungna att googla det hela och jorå, det var ju alldeles sant. Ett prov på överraskande god smak minsann. Just denna t-shirt är dessvärre slutsåld men samma tryck går att hitta på våra linnen. Gör som kulturministern och kolla in vår webshop: www.faktum.nu

Parisa Liljestrand, ring oss om du ska ut och springa lite.

BOKSTÖD: ASTRID LINDGREN.
Låt Astrid Lindgren stötta upp böckerna i bokhyllan! Ett stilrent och funktionellt bokstöd i stål. Tillverkat i småländska Gnosjö.

FYRA NOVELLER OM HAVET.
Författarna Tove Jansson, Haruki Murakami, Stefan Zweig och Karolina Ramqvist står bakom dessa fyra berättelser som skildrar havet och dess mångskiftande nyanser.

Små böcker. Stora läsoplevelser. Mer läsning i livet.

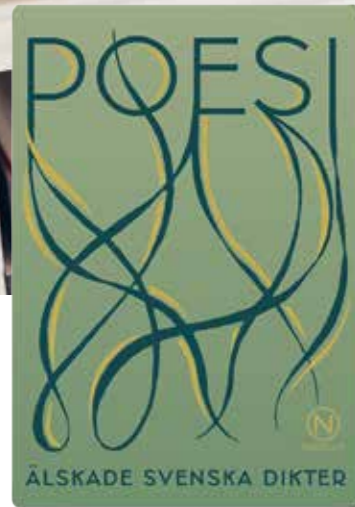
Novellix ger ut små böcker med en novell per bok, perfekta att ta med på resan eller plocka upp när läslusten faller på.

Upptäck dem en och en, eller fyra tillsammans i en vacker ask. Låt läsningen ta mer plats i livet! Det korta formatet gör det lätt att börja – och svårt att sluta.

Hitta din favorit på novellix.se.

Du som läser Faktum får **15% rabatt** på hela sortimentet t o m 30 juni.

Använd rabattkoden: **faktum15**

POESI - ÄLSKADE SVENSKA DIKTER.
En samling med över 70 av våra mest älskade dikter, ordnade kring fyra teman. Här möter vi poeter som Karin Boye, Edith Södergran, Tomas Tranströmer och Pär Lagerkvist.

FYRA NOVELLER I EN ASK: I SOMMARTID.

Fyra varma berättelser av Virginia Woolf, Anton Tjechov, Katherine Mansfield och Guy de Maupassant. Kärlek, fest och humor möter allvar och livets vändpunkter – allt inramat av prunkande grönska.

BOKSTÖD: SELMA LAGERLÖF.
Välj bland ett 70-tal olika författarsporträtt. En uppskattad gåva, perfekt till studenten!

NOVELLIX
— stories to go —

Titta. Läsa. Lyssna.

KULTUR

FAKTUMS FAVORITER JUST NU

Jan Emanuel, Filip Dikmen och att leva i nuet

När egot tystnar

Av Peter Kronvall, vd

TITTA. Det enda vi har är nuet. Det är lätt att glömma i jakten på framtiden. Vi är alltför många som ständigt jagar då vi identifierar oss med det vi äger, det vi uppnått och hur våra liv ser ut på utsidan.

Det väcker frågan: Vad återstår när prestationerna skalas bort?

I realityserien **Shaolin heroes** lämnar sju kända svenska män sina stora egon och mass-medialt exponerade liv för att tillbringa tolv dagar som Shaolin-lärjungar på det uråldriga Yongmunsu-templet i Sydkorea.

Starka personligheter som Matias Varela, Jon Olsson, Pa Modou Badjie, Johan Jureskog, Johan Mjällby, Jan Emanuel och Filip Dikmen utmanas i stillhet, disciplin och konfronteras med sig själva.

Varför fastnar serien hos mig, en medelålders man som kan identifiera mig med många av de personlighetsdrag som deltagarna skapat över tid?

Jo, serien visar att det är i nuet vi verkligen lever. Där ligger dess styrka. Deltagarnas stora egon driver dem initialt framåt, men det visar sig att deras egon både är deras rustning och begränsning.

Jagen börjar långsamt lösas upp. En förståelse för sårbarhet och en insikt om att verklig styrka ofta finns i det som delas med andra växer fram. Det skapas flera intressanta samtal och insikter.

Serien påminner oss om att personlig utveckling inte alltid handlar om att ständigt bli mer, utan att våga stanna upp. Att göra en stillsam men kraftfull resa inåt, att reflektera över sin egen omgivning.

Shaolin heroes är en serie som växer under resans gång och som skalar bort mycket annat oviktigt brus. Att se alla dessa starka egon utmanas i en ny sårbar kontext sprider lite nytt skimmer över deltagarna och jag kan villigt erkänna att flera av dem växte i mina ögon.

Själv lämnas jag med frågan: På vilket sätt kan jag påverka min omgivning genom att våga stanna upp, lyfta blicken här och nu?

Kanske räcker det med en spontan ögonkontakt och en stilla bekräftelse? Ett "hej på dig". ●

Jan Emanuel, lärjunge.

Två snabba

LÄSA. Grottbjörnens folk handlar om en neanderthalklan som söker ny boplatser efter en jordbävning.

De hittar den föräldralösa cromagnon-flickan Ayla som adopteras av medicinkvinnan Iza.

Ayla lär sig Klanens levnadssätt men hennes annorlunda tänkande skapar konflikter – hon ses som ett hot mot deras traditioner. Uppföljaren "Hästarnas dal" följer Aylas sökande efter sina egna artsfränder.

Tegelstensromaner, men lättlästa!
Loppa, Faktum-försäljare

LYSSNA. Återupptäckt en gammal spellista.

Jag har en tendens att gå på gång lyckas hamna i en oändlig loop, ett konstant idisslande av samma tråkiga musik. Därför brukar jag plocka fram en gammal spellista och låta de bortglömda tonerna förflytta mig till en annan tid. Minnen, tankar och känslor från förra sommarens äventyr blir återigen tydliga när jag hör Fleetwood macs Seven Wonders spelas i hörlurarna. Så sätt dig i din egen tidsmaskin och se var och när du hamnar.
Edwin Nyberg

Min lista | Emma Engström

Emma är reporter och filmkritiker på Sveriges Radio och älskar animerad film. Här är hennes favoriter.

Gulligt monster, vilsen fisk och ljugande träpojke

1. Min granne Totoro (1988)

Studio Ghibli står bakom några av de bästa animerade filmerna som har gjorts. Hayao Miyazakis berättelse om de två småsyskonen Satsuki och Mei som tar sin tillflykt till fantasin när mamman blir sjuk är den mest exploaterade, men också den mest naturromantiska och "kawaii" (gulliga). Släpptes som glädjepiller för att balansera det betydligt mörkare mästerverket som kom samtidigt, nämligen...

2. Eldflugornas grav (1988)

Ytterligare en japansk syskonhistoria, men med historisk bakgrund. I ruinerna efter andra världskriget anses fattigdom vara en skam. Stigmat drabbar den föräldralösa Seita och hans lillasyster Setsuko. Naturalistisk stil och konsekvent barnperspektiv gör det här till en minnesvärd gråtfest.

3. Waltz with Bashir (2008)

Idag debatteras den igen, den delvis dokumentära filmen som den israeliske regissören Ari Folman gjorde om sina upplevelser som soldat i Libanonkriget 1982. Formmässigt är den outstanding, och handlar om vad krig och skuld känslor kan göra med minnet. Den har kritiserats för att den fokuserar på lidande israeler, men också prisats för sitt antikrigsbudskap.

4. Hitta Nemo (2003)

Jag citerar ofta ur Hitta Nemo som är rasande rolig, spännande, välskrivna och vacker. Clownfisken Marvin tappar bort sin son Nemo och vi får följa dem båda i jakten på återförening. Oförglömliga rollfigurer och träffande teman som att våga släppa taget om sina barn och att hålla ut när det är som värst gör det här till en av Pixars bästa.

5. Pinocchio (1940)

Benjamin Srysa utnämns till Pinocchios överjag i Disneys klassiska film om träpojken som måste bevisa att han är värdig att bli människa. Vad krävs för att inte vara en träskalle? Ett gott samvete och förmågan att skilja mellan gott och ont. Kanske inte Disneys bästa filmmusik men helt klart en mysrysig "coming of age-film" som står sig.

DET ORDNAR SIG!

AMY HAR HITTAT SIN FLOCK

Hon var barnstjärnan som såg upp till auktoriteter. Nu är **Amy Deasismont** en etablerad manusförfattare som gjort uppror, trivs på höga höjder och hittar kraft hos ett annat underbarn; en konståkerska från Kalifornien. ▶

TEXT ELLEN KARSBERG FOTO LISA ARFWIDSON

V

ISES FÖRSTA GÅNGEN i Göteborg en mörk och kall måndagskväll i januari. Det är filmfestival och Hotell Draken myllrar av festivalbesökare, filmarbetare och press. Ingen verkar ta någon större notis om att Amy kliver upp på den lilla scenen. Inte för att sjunga – om någon trodde det.

12-åringen som under artistnamnet Amy Diamond slog igenom stort med hitlåten *What's in it for me* har passerat 30, går under sitt riktiga namn Amy Deasismont och är här för att prata om *Svärtan*. En kommande thrillerserie på SVT, till vilken Amy står för delar av både manus och regi.

– Om du ska presentera dig och säga vad du gör, vilken av yrkesrollerna säger du först? frågar konferenciern.

Amy funderar innan hon svarar.

– Manusförfattare.

EN SOLIG VÅRDAG två månader senare är jag på väg till hennes kontor på Södermalm i Stockholm. Framme vid en mysig liten innergård omgärdad av gula 1700-talshus dyker Amys omisskännliga leende fram i en av dörröppningarna.

– Gick resan bra? hinner hon fråga mig,

innan jag hunnit fråga hur läget är med henne.

Amy visar in i kontorslokalen hon delar med två andra. Varav en är formgivaren Hanna. Något som syns på väggarna, prydda med grafiska illustrationer i jordiga färger. De knappt 25 kvadratmetrarna rymmer ett litet kök, en soffa och tre arbetsbord. Hemtrevligt men ändå sparsmakat inrett. Lite väl sparsmakat vid Amys arbetsbord kanske. Här är helt tomt, sänar som på en handkrämstub hon lämnat efter sig. Som taget ur en tonårskilles rum, åtminstone på film, hinner jag säga. Men Amy fattar referensen direkt.

– Runk-krämen! Gud, exakt den viben, skrattar Amy.

Bordet mittemot tillhör "manusförfattarkompisen" Vera. De lärde känna varandra när de skrev manus till den tredje säsongen av den norska romcom-serien *Hem till jul* ihop.

– Man tror att man inte kan få fler bästisar i den här åldern, att man är färdig typ. Men så kom Vera in och bara "jag har plats"! Det är väldigt härligt när det blir så.

Att man lär känna så mycket nya människor är något Amy älskar med filmvärlden.

Med varsin tekopp i handen placerar vi oss vid det lilla köksbordet.

Hur mår du?

– Nu är faktiskt en underbar period. Förra året var väldigt stressigt.

Inspelningarna av *Svärtan*, en bearbetning av John Ajvide Lindqvists roman *Sommaren 1985*, tog mycket tid och energi i anspråk. Serien spelades in på en ö i Stockholms skärgård. De kunde åka hem på helgerna, men som regissör fick hon ägna tid även efter arbetsdagens slut åt förberedelser. Tid för vänner, familj och återhämtning fick skjutas på framtiden.

– Det var ett sjukt kul år. Men man kan bara jobba med den stressen till en viss punkt.

Vikten av återhämtning är i dag något hon värderar högt. Men vägen hit har varit lång.

AMY ÄR FÖDD I NORRKÖPING, men växte upp i ett rum med många fönster mot världen. Tio månader gammal flyttade hon och familjen till England där de bodde tills Amy var fyra och ett halvt. Hon har en vag känsla av huset, grannskapet med sin lilla rondell. Men den tydligaste bilden hon har av sig själv från perioden är på hjul.

– Ett av mina första minnen är att jag skejtar runt huset på rullskridskor, säger Amy.

Sedan blev det Sverige igen. Jönköping. Och skridskor av ett annat slag. Mamma föreslog konståkning, det påminde om rullskridskor. Från sex till tolv års ålder var hon som uppslukad av sporten. En tillvaro präglad av hård konkurrens och lika hårt engagerade föräldrar.

– Jag tror jag fostrades rätt snabbt i att gå in i min egen bubbla. Jag minns att jag gillade att tänka: om jag vinner är det min förtjänst, om jag förlorar är det mitt fel.

Men skridskor var inte det enda som formade henne.

– Jag har alltid varit textfokuserad och lärde mig engelska innan jag lärde mig svenska. När jag hör låtar är texten det första jag lägger märke till.

Det var hennes pappa som tidigt började spela låtar för henne och fråga: "Vet du vad den här låten handlar om?". Hon minns en av de första favoriterna, ▶

"JAG TROR JAG FOSTRADES RÄTT SNABBT I ATT GÅ IN I MIN EGEN BUBBLA. JAG MINNS ATT JAG GILLADE ATT TÄNKA: OM JAG VINNER ÄR DET MIN FÖRTJÄNST, OM JAG FÖRLORAR ÄR DET MITT FEL."

Amy Deasismont

FÖDD: 15 april 1992, Norrköping.

BOR: Stockholm.

FAMILJ: Mamma, pappa, fästman, en storasyster, tre småsyster och en lillebror.

ÄR: Manusförfattare, regissör, skådespelare. Tidigare artist.

AKTUELL MED: "Svärtan", en kommande thrillerserie på SVT.

PRISER: "Thunder in my heart": Årets kvinnliga skådespelerska i TV-produktion (Kristallen, 2021), Widerbergstipendiet (2021), Sästaholms film- och scenkonstpris (2022), Årets unga dramaserie (Kristallen, 2023), Lena Nyman-priset (2023). Guldbaggenominerad för Bästa kvinnliga biroll i "Min lilla syster" (2016). FAVORITSERIE: "Girls" (2012–2017).

FAVORITFILM: Mustang (2015) av Deniz Gamze Ergüven.

TITTAR PÅ: Love is blind UK. KURIOSA: Är utbildad frisör.

Don't Give Up med Peter Gabriel och Kate Bush – en mörk berättelse om en man som förlorat jobbet och en kvinna som ber honom att orka leva vidare. Tung kost för en sjuåring. Men Amy slukade det.

– Det är egentligen inte så konstigt att jag gillar att skriva i dag, konstaterar hon.

DET VAR GENOM historierna hon drogs till musiken, och genom musiken hon tog sig ut i världen. Genom talangtävlingar. Inte de stora, nationella showerna – utan de lokala, lite slumpmässiga evenen på köpcentrum i Jönköping, folkfestivaler i Oskarshamn, en liten scen i Målilla. Priserna varierade. En säck med rotfrukter, två kilo potatis. Det spelade inte så stor roll. Men en vinst minns hon särskilt.

– Jag vann ett litet halsband med en Emilmössa en gång i Vimmerby, berättar Amy och skrattar. Jag har kvar det, kan ha på mig det ibland.

Idag kan hon samtidigt fråga sig var envisheten kom ifrån.

– Det är märkligt, när jag tänker tillbaka. Allt jag hade i tankarna då var: ”Om det finns en möjlighet att sjunga i Jönköping,

måste det finnas fler köpcentrum jag kan åka till!”

Hon avbryter sig själv och reser sig hastigt från stolen.

– Oj, mina ägg.

Hon sätter sig vid köksbordet igen och börjar skala ett perfekt kokat ägg. Sju och en halv minut, varken mer eller mindre.

– Säg du Alys Lius OS-framträdande förresten? frågar hon plötsligt.

Amy drar en snabbgenomgång av elitskridskoåkarens karriär. Berättar att hon valde att sluta när hon låg på topp, på grund av all press, men att hon sedan återvände med ny energi. Hon halar upp telefonen för att visa OS-framträdandet i fråga. Sittandes intill varandra i den lilla kökssoffan tittar vi ned på skärmen, där Alys Liu skrider ut på isen. Till tonerna av *Promise* av Laufey, börjar hon åka. Eller dansa. Ljud mot skridskor mot is. Amy sitter som förtrollad.

– Alltså kolla vad lätt det ser ut. Hon är så mjuk i kroppen. De flesta är liksom lite mer kontrollerade i en sån situation.

Alys slog igenom som trettonåring – som den yngsta att vinna de amerikanska mästerskapen. Amy berättar att hon rörde till tårar första gången hon såg framträdandet.

– Det var som att hon påminde mig om något jag hade glömt.

Hon stannar mitt i en rörelse med ägget i handen.

– Varför har man valt att jobba med vissa saker? Jo, för att det i grund och botten kommer ur en kärlek till något man tycker är kul. Men ibland kan den där glädjen dö, på grund av rädslan att misslyckas.

När Amy står inför något som känns utmanande frågar hon sig alltid, ”vad hade Alys gjort?”

– Hon är bara tjuogoett år gammal och har kommit så här långt. Jag tycker det är så häftigt.

Något annat som ger Amy styrka och klarhet i tankarna är att promenera.

Målsättningen är 10 000 steg om dagen – helst styr hon dem mot höjder. Med solen i ansiktet beger vi oss mot favoritplatsen, Katarina gångbro, mellan Katarinahuset och Mosebacke. Amy tar täten.

Det var 2015, efter att ha medverkat i Sanna Lenkens film *Min lilla syster* – där hon spelar en konstnär som lider av åstörningar – som Amy fick blodad tand för att jobba med film. Hon betonar särskilt mötet mellan skådespelare och regissör.

– Det finns något väldigt tryggt i det samarbetet. En form av kontakt man sällan har med folk som inte är ens närmaste vänner. Man dyker rakt in i att prata om jobbiga ämnen. Det är som att man ser varandra och hjälper varandra att bli bättre. **Fanns någon du kunde ”sparra” med på samma sätt under musikkarriären?**

– Faktiskt inte. Det fanns inte riktigt utrymme för den sårbarheten i de relationerna. Det var mer ”dyka upp och göra sitt jobb”. Det är så duttigt med musik på något sätt.

VÄRSOLEN SKÖLJER ÖVER staden. Amy kryssar vant genom folkmyllret. Stockholm är hennes stad sedan elva år tillbaka. Med inspirationen från samarbetet med Lenken började hon samma år skriva på sin egen serie, *Thunder in my heart*, och i samband med det flyttade hon hit, 23 år gammal. ▶

”JAG FICK ARBETSANSVAR SOM EN VUXEN, FAST JAG VAR ETT BARN. NU HADE JAG MINA FÖRÄLDRAR OCH DE ANDRA JAG JOBBADE MED KÄNDES TRYGGA. DET ÄR JAG VÄLDIGT TACKSAM FÖR I DAG.”

Amys livslinje

NÖJDHETSINDEX

Blickandes tillbaka på sitt yngre jag, var det ett väl avvägt beslut.

– Hade jag vuxit upp i Stockholm hade jag mött en helt annan konkurrens. I Jönköping var det inte så många som höll på som jag, vilket också var vilsamt.

År 2005 vann hon en tävling i Mix Megapol, förstapriset var att spela in en låt i studio. Och så rullade det i gång. "What's in it for me" pitchades in till radio, men skivbolaget dolde medvetet Amys ålder och ansikte – rädda att radion skulle tacka nej om de visste att det var ett barn som sjöng.

– En märklig grej, men så var det.

Kände du dig någonsin otrygg under den tiden?

– Jag tror att det hade kunnat bli väldigt annorlunda om inte mina föräldrar alltid varit med mig. Som tolvåring känner man sig ju så stor och tror att man klarar allt själv.

När hon nu ser tillbaka förstår hon hur viktigt det var att allt sköttes rätt.

– Jag fick arbetsansvar som en vuxen, fast jag var ett barn. Nu hade jag mina föräldrar och de andra jag jobbade med kändes trygga. Det är jag väldigt tacksam för i dag.

VÅR PROMENAD NÄRMAR sig sitt mål. Mellan huskropparna öppnar sig himlen. Man ser den inte förrän man är framme – trappan är mörk och slutet, väggarna trånga, och sedan: ett gap. Amy småspringer ut på gångbron, vinden mot ansiktet, staden som breder ut sig i alla riktningar. Hon tröttnar aldrig på utsikten.

– Jag blir lugn av utsikter. Att se människor och platser ovanifrån, känna att livet pågår och få titta på utan att delta en stund.

Handlar det om kontroll?

– Kanske. Men jag tror mer det handlar om att få känna sig liten i sammanhanget. Man är så inne i sitt jämt. Det är skönt att bara titta på något som funnits hur länge som helst.

Allvar byts till skratt när Amy inser att det sistnämnda inte riktigt stämmer.

– Gud, det ser ju faktiskt helt annorlunda ut än senast jag var här!

Med skräckblandad förtjusning konstaterar hon att de blivit färdiga med ombyggnationen av Slussen, åtminstone på vänstersidan. Ett arbete som pågått sen Amy flyttade hit.

Vi stannar vid räcket. Slussen glittrar nere till vänster, vattenvägen öppnar upp sig mot Mälaren. Med blicken ut mot vattnet finns något som drar i gång djupare rörelser inombords.

– Utsiktsplatser gör mig också väldigt

”UTSIKTSPLATSER GÖR MIG OCKSÅ VÄLDIGT EMOTIONELL. JAG ÄR VÄLDIGT MYCKET TID OCH RUM. IBLAND SLUNGAS JAG TILLBAKA, SER ALLTING. MAN ZOOMAR UT UR SIN TIDSLINJE OCH DET BLIR EXISTENTIELLT.”

emotionell. Jag är väldigt mycket tid och rum. Ibland slungas jag tillbaka, ser allting. Man zoomar ut ur sin tidslinje och det blir existentiellt. En nära dörr till dödsångest, om man öppnar den.

Hon säger det helt odramatiskt, mer som ett konstaterande.

Hit gick hon dagligen när hon som 23-åring påbörjade manuset till Thunder in my heart. Utan utbildning, utan program, rakt in i Word med manuell tabinryckning och mellanslag för att försöka få texten att se ut som ett riktigt manus. Det tog sex år från de första raderna tills serien spelades in. Under den mest intensiva skrivperioden hade hon regelbundna påminnelser på telefonen med en enda uppmaning: gå ut.

Hon sökte till en manusförfattarutbildning med texter från Thunder in my

heart. Nådade till sista provet, men kom inte in. Det var en av de tuffare perioderna.

– Då kände jag känslan jag hade som liten, innan jag fått släppa en låt. Att nu, nu måste jag lyckas med det här. Den envisheten.

VINDEN DRAR PÅ och vi vänder tillbaka mot Götgatsbacken för att värma oss på ett kafé. Amy tar en laktosfri varm choklad, jag en efterlängtat kaffe. Hon pekar ut genom fönstret.

Där, bakom huset mitt emot och upp till höger, bodde hon förut. Med sin dåvarande partner.

Har du bott själv någon gång?

– Den första lilla tiden i Stockholm bodde jag

själv. Och sen...

Amy tänker efter, räknar på fingrarna. – Kanske nio månader totalt? Plus något år i Jönköping innan jag flyttade hit.

Som den näst äldsta av sex syskon i relativt utspridda åldrar har det "alltid varit någon liten hemma". Alltid liv omkring.

– Det är vad jag är van vid. Jag är nog lite av en flockmänniska.

Att regissera Svärtan var också extra roligt med tanke på att handlingen kretsar kring ett gäng ungdomar, varav sex av sju aldrig skådespelat förut.

– De är så öppna för att testa sig fram. Det är väldigt mycket psykologi, vilket jag tycker är kul.

Amy ser sig själv i dem. Hon har också varit barn på en arbetsplats – och gläds åt att vara personen de kan anförtro sig åt.

Vi lämnar kaféet med resten av våra

drycker i take away-muggar. Samtalet kommer in på hur det är att växla roller, att vara framför och bakom kameran.

– Att regissera och skriva hjälper mig med skådespeleriet, och skådespeleriet hjälper mig att regissera och skriva. Man plockar med sig saker hela tiden.

Handlingen i Thunder kretsar kring frågor Amy funderade mycket på i början av tjuugoårsåldern, berättar hon. Ständes på perrongen kommer jag osökt att tänka på scenen från tunnelbanan, där seriens karaktär Sigrid konfronteras av sin pappa. Om panikångest och en pappas svek.

Varifrån kom inspirationen till den konflikten?

– Jag ville ha en auktoritet hon gjorde uppror mot. Det handlar om psykisk miss-handel, destruktivitet och att bli sin egen person. Att välja sig själv. Som liten förstod jag tidigt hierarkier, ville alltid göra rätt och lyssna på de vuxna. I tjuugoårsåldern började jag ifrågasätta det.

Vi kliver på en smockfull tunnelbanevagn men lyckas knipa till oss två platser.

Trots distraktionerna och trängseln är Amy märkbart engagerad i samtalet. Att bli fotad och intervjuad samtidigt bekommer henne inte nämnvärt. Samtalsivern fortsätter in i det sista, allt medan vi rullar in på Hötorget där vi ska av.

– Jag kände bara att jag ville vara FRI, säger Amy och slänger ut med armarna i rulltrappan.

Vi anländer till fotostudion, sista anhalten. Amy rör sig vant framför kameran. Att hon skulle spela huvudrollen i Thunder in my heart var inget hon planerat från början. Snarare var det enklaste lösningen när serien väl skulle spelas in. ▶

CITATENS CITAT:

”Livet tillhör de levande, och de som lever måste vara beredda på förändring.”

Johann Wolfgang von Goethe, författare, 1821.

Trist på jobbet? Du är inte ensam:

Fyra av tio är öppna för att byta jobb inom ett halvår. Gruppen ökar och en tredjedel anger som skäl att de inte har tillräckliga möjligheter för att göra karriär på sin nuvarande arbetsplats. Källa: Manpower

Könsbyten i djurvärlden

Clownfisken lever i grupper med dominerande par. Om den dominanta honan dör blir den dominanta hanen en hona och den största av de yngre fiskarna tar över rollen som ny dominant hane.

Även nordhavsräkan, den vi frossar i, byter kön efter två år. Det kallas sekventiell hermafroditism. Hanarna funkra då som hanar tills de fyller två och blir därefter honor. Under bakkroppens ben bär honan sen uppåt 3 000 ägg under vintern.

Vad gör hanen då? undrar vi på Faktum.

Följdfrågan

BYTA BANA — VARFÖR DÅ?

Hanna Nyberg
Journalist som utbildade sig till lärare

– Jag ville bidra konstruktivt till samhället istället för att skildra andra som gör det. Och så får jag energi av ungdomar! **Vilken är den största skillnaden mellan de två yrkena?**

– Inom journalistik har du mycket mer kontroll, du kan på gott och ont, mäta antal klick direkt. Som lärare sår jag frön som kan gro och förhoppningsvis växa om några år.

Vilka är likheterna?

– Att väcka lusten att läsa och lära. Högstadielärover är en tuff och känslig publik så jag lägger mycket kraft på att hitta rätt nivå, planera och genomföra min undervisning.

Kan du tänka dig att byta bana igen?

– Jag är osäker. Det vore stressande att inte få lön varje månad om man skulle börja en ny utbildning. Men min devis är ”livet är långt” så jag stänger inga dörrar!

Hur har läraryrket förändrat dig?

– Jag är i ständig förändring och lär mig nytt varje dag. Det sägs att det tar minst tre år att bli trygg i yrket och jag är på mitt första. Jag längtar efter att komma in mer i arbetsrutinerna. Att byta bana till lärare är bland det tuffaste jag gjort!

Mårten "Promoe" Edh
Musiker som utbildade sig till advokat

– Det var inte planerat. Jag började läsa juridik 2016 för att ämnet intresserar mig och för att få mer kött på benen i textskrivandet – vår musik kretsar mycket kring samhällsfrågor. Efteråt hade jag tankar på att forska, men det var inte riktigt för mig. Pandemin blev ”spiken i kistan” – när alla gig ställdes in blev det svårt att försörja sig på musiken. Så än i dag, i och med streamingtjänsternas ekonomiska utslagning av musiker.

Hur skiljer sig yrkena åt?

– Mest till det praktiska. Som advokat möter jag personer i kris på olika sätt. Som musiker möter jag folk i kreativa sammanhang, på fest eller som publik. Men målet, att stå upp för den lilla människan, är samma.

Känns advokatycket mer meningsfullt?

– Nej. Som advokat kan jag bidra i enskilda utfall för enskilda individer, på kort sikt. Som musiker når jag ut till fler, på ett djupare plan och på längre sikt.

Kommer du någonsin skaffa dreads igen?

– Nej. Men kanske håret får växa ut lite mer.

Daniel
Faktumförsäljare

Vad är ditt drömjobb?

– Mitt drömjobb är att bli luftfartsentreprenör. Det innebär bland annat att man ritar, konstruerar och bygger flygplan från grunden. Jag har ritat flygplan i många år och gör det i en 3D-miljö i ett CAD-program. Det är mest jethybrider och tanken är att de ska gå på väte och elektricitet.

När började du intressera dig för det?

– Flygplan har alltid fascinerat mig. Som liten tittade jag mest på dem och var väldigt intresserad av hur de fungerade och hur de användes. Men det var först i vuxen ålder jag började sätta mig in i det, rita och knäpa på egna plan.

Vad inspireras du av?

– Många av mina idéer kommer från flygindustrin i form av trafikflyg, militärflyg och experimentflyg. Men även science fiction, konst och filmer av olika slag. En del inspiration har jag också hämtat från sportbilar och amerikanska muskelbilar.

”JAG TYCKER VÄLDIGT MYCKET OM ATT SKRIVA SEXSCENER OCH JAG SKRIVER DEM VÄLDIGT DETALJERAT. OM DE SKA FINNAS SÅ SKA DE BERÄTTA NÅGONTING. HUR HAR DE SEX MED VARANDRA? VAD SÄGER DERAS DYNAMIK UTANFÖR SEXLIVET OM HUR DE HAR SEX?”

– Det var lite ”okej, men vem ska spela i alla de här sexscenerna jag skrivit?”. Aja, jag kan väl ställa upp.

Antalet intima scener är flera, och i rollen som Sigrid agerar Amy i näst intill samtliga. Öppningsscenen till första säsongen är pang på. Sigrid har sex med sin kille. Han kommer – och med det tycks akten vara slut. Hon går då in på toaletten, lägger sig på golvet och tillfredsställer sig på egen hand.

Var det obekvämt att göra sexscenerna?

– Jag tycker väldigt mycket om att skriva sexscener och jag skriver dem väldigt detaljerat. Om de ska finnas så ska de berätta någonting. Hur har de sex med varandra? Vad säger deras dynamik utanför sexlivet om hur de har sex? Man får utlopp för så mycket i de scenerna. Så nej, det var faktiskt inte så jobbigt.

Sex, kärlek och relationer är ett tema vi lär se mer av från Amys håll. I takt med att arbetet med Svärtan gått in i en lugnare fas, har hon under de senaste två månaderna påbörjat ett nytt, eget projekt.

– Det är ett manus till en ny serie, om en kärleksrelation mellan två personer.

Mer än så kan hon inte säga.

Saknar du musiken?

– Inte så mycket faktiskt. Jag saknar absolut inte turnélivet och att vara borta så mycket. Det är skönt att ha tider som synkar lite mer med alla i min omgivning.

Däremot lyssnar hon alltid på musik när hon skriver, liksom efter ”rytmen” i texten när hon regisserar. Och så är hon lite nyfiken på att ta sånglektioner.

– Jag har hört att en timmes sånglektion är som en timmes terapi. Det vore kul att prova.

Tills vidare har hon sin fästman. Han säger att han kan höra om hon mår bra eller dåligt på sättet hon sjunger.

Fotosessionen rundas av och med det vår intervju. Härnäst ska Amy träffa ett gäng vänner och repetera inför en överraskningsfest de ordnar i helgen.

– Vera fyller 30, så vi ska framföra några av mina gamla låtar tillsammans för henne. Det ska bli väldigt roligt. ●

Min grej.

Tony Fischier

FÖDD: 1962

BOR: Göteborg

GÖR: Deckarförfattare

! När Tony inte skriver deckare målar han med olja, reparerar gamla förstärkare från 1970-talet och spelar i ett rockband.

! Hans favoritfilm är Frankenstein från 1931.

! Startade 1995 parkerpens.net, som i dag är en av världens största sidor för pennsamlare.

Deckarförfattaren Tony Fischier om att skriva böcker med reservoarpenna:

”Skrivkramp är en myt”

Tony Fischier skriver alla sina böcker för hand. Han tror att reservoarpennan med dess tillhörande guldstift är det som får främmande människor att, från ingenstans, veckla ut sina livshistorier i hans knä.

Varför skriver du för hand?

– Det blir som en direktkontakt mellan filmen jag ser i huvudet och högerhanden. När jag kommer in i zonen behöver jag inte tänka. Skriver jag fel stryker jag bara det och fortsätter. Det går fort som fan. Om jag istället sitter vid datorn blir det som en OCD-grej så fort jag ser att ett ord rödmarkeras. Då måste jag stanna upp och åtgärda det direkt. Jag kommer ur zonen helt enkelt.

Skriver du aldrig på datorn?

– Jo, ibland. Men det går ofta trögare och innebär fler distraktioner. Att kolla mejlen kan leda till att jag surfar runt på internet i flera timmar. För att komma runt det brukar jag ta med block och penna till ett fik eller en pub. Där kan jag sitta i flera timmar och skriva.

Varför skriver du med den typen av penna?

– För det första är de väldigt vackra och sedan är de otroligt sköna att skriva med. Man får aldrig kramp i handen för de skriver av sin egen tyngd. Det är inte så att jag har en favorit direkt, utan när jag ska sätta mig för att skriva tar jag med mig tre, fyra stycken. Mest för att bläcket inte ska ta slut.

Har det alltid varit en dröm att bli författare?

– Ja, absolut. Som barn läste jag som en galning. Min veckopeng gick inte till godis utan böcker och mina farföräldrar köpte alltid årets Nobelpristagare i litteratur till mig i julklapp. Uppsatsskrivandet i skolan var det jag tyckte var roligast, men när det var dags att välja utbildning sa farsan

till mig att man inte kan livnära sig som författare. Därför läste jag till journalist, jag ville så gärna skriva.

Hur kom du på vad den första boken skulle handla om?

– Jag visste att den skulle utspela sig i Göteborg, helt enkelt för att det blir lättare med olika platser. Min huvudkaraktär ville jag skulle skilja sig från andra i deckarvärlden. Han skulle vara ganska tråkig, en normal hemmapappa utan problem, varken med alkohol eller droger. En ärlig typ utan några större bekymmer, men som har något i sitt förflutna som han får kämpa med.

Hur hittar du inspiration till nästa bok?

– Det kan vara precis vad som helst. Någon true crime som jag sett eller något som fångat min uppmärksamhet i vardagen. En idé till en bok fick jag när jag åkte förbi ett ställe med spårvagnen, då kände jag direkt att ”det där är en skitbra plats att skriva en bok om”. Jag försöker också ha något som sticker ut i varje bok. Det ges ut 300 deckare på svenska varje år och då gäller det att någonting i boken är lite annorlunda, något som människor kommer ihåg.

Hur lång tid tar det att skriva en bok?

– Själva skrivandet tar mellan sex och åtta månader, men det är bara början på processen. Sedan ska förläggare, redaktör, korrläsare, illustratör och sattare alla göra sina grejer. Ofta skriver jag om manuset fem till sex gånger innan det är helt färdigt. Det är ett ganska tråkigt arbete och många gånger är jag trött på att läsa boken redan efter första vändan.

Stöter du på någon problematik när du skriver?

– Mobiltelefonen kan verkligen vara irriterande och den är också ganska svår att skriva bort ur en handling. Har du mobilen på dig kan du aldrig gå vilse, du vet alltid vad det blir för väder och du kan alltid söka upp något du inte vet. Ibland måste man som författare göra sig av med de där jävla mobiltelefonerna för att kunna skapa spänning.

Hur går din skrivandeprocess till?

– Jag har ingen synopsis eller planering över huvud taget, utan utgår från en idé och sedan sätter jag mig och skriver. Det är ganska spännande faktiskt för jag vet inte vad som kommer att hända. Oftast kommer jag inte fram till vem som ska vara mördaren förrän tre fjärdedelar av boken.

Vilken del av en bok är den svåraste att skriva?

– Mittentpartiet av en bok kan vara väldigt krånglig. För där ska man försöka tippa över från de spännande händelserna i början till de spännande händelserna i slutet. Där måste man tänka till så det inte blir för tråkigt.

Det kan väl inte vara spännande hela tiden?

– Det kan vara spännande på olika sätt. Jag försöker till exempel göra en minicliffhanger i slutet av varje kapitel, det kan vara att telefonen ringer och någon svarar ”Nej men vad i helvete”. Det behöver inte vara svårare än så.

Vad gör du om du får skrivkramp?

– Skrivkramp är bara en myt. Alla som jobbat som journalist vet att det är det. Om du varit ute på ett jobb kan du inte säga att det inte blev någon artikel för att du fick skrivkramp. Det händer inte. Det samma gäller när man skriver en bok, det är bara att göra det. Sedan kan man prokrastinera, det är en annan sak. Ibland kan det vara bra att göra något annat och sedan komma tillbaka till skrivandet. Man ska inte vara rädd för att prokrastinera men man ska inte tro på skrivkramp.

Har du några tips till nån med författardrömmar?

– Jag brukar citera Stephen King. Det finns tre kriterier som man ska uppfylla om man vill bli författare: Du ska läsa, läsa, läsa. Du ska skriva, skriva, skriva. Och du ska ha en jävla tur.

– Nej, men man ska nog inte tro att man är något direkt. Det krävs mycket övning och ju mer man skriver desto bättre blir man. Mitt bästa råd är att börja skriva men se till att avsluta, hur dåligt det än må vara ska man göra färdigt. Man lär sig alltid något på att avsluta ett projekt. ●

TEXT OCH FOTO **EDWIN NYBERG**

Flykt utan slut

...rädsla...
...nå
...vånt

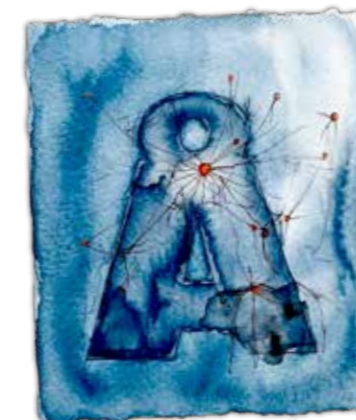
...inte stanna...

...en natt...
flykt...

...bara skuggor kvar...
...vissa kvinnor

Många kvinnor som drabbats av våld i nära relationer lever gömda. Hjälpn de får är splittrad och kunskapen låg. Petra har skapat ett nätverk för att förbättra situationen för sig själv och alla andra som tvingats in i ett skuggliv.

TEXT HANNA STRÖMBOM ILLUSTRATION PÄR LJUNG

R 2017 BLEV HON en av de gömda kvinnorna. Längre brydde hon sig inte om att packa upp sina och barnens tillhörigheter ur Ikeakassen, under fem år flyttade de nio gånger. Men Petra engagerade sig i ett internetforum och där blev hon sammanförd med en kvinna i liknande situation. Det blev starten på nätverket Gömda kvinnor. – Att mannen jag levte med

inte blev dömd och att jag blev tvungen att lämna barnen till honom för umgänge, det fick mig att ilska till. Jag hade dialog med hundratals kvinnor som varit med om samma sak. Jag var inte ensam, det var inte någon unik grej som hände med en enskild person, säger Petra som även tvingats att byta namn flera gånger. Alla lever med skyddad identitet och ber därför aldrig varandra om riktiga namn eller känsliga uppgifter. Instagramkontot @gomda.kvinnor delar nyhetsartiklar om våld mot kvinnor

”De här slaktknivarna som jag köpte, dom får du ta och gömma undan för annars vet jag inte vad jag gör med dem. Och så går du upp övervåningen och stannar där.”

Petra

och anonyma efterlysningar på tips om hur olika situationer ska hanteras.

– Jag önskar att jag hade haft det här nätverket när jag lämnade. Jag fick ju inte ha sociala medier, men hade jag haft vetskapen om allt som man har delat nu, då hade jag nog agerat annorlunda.

Av dem som förstår är 99,97 procent kvinnor. De kan sätta sig in i vad som händer, känner någon kvinna som har varit våldsutsatt, eller så har de läst på, menar Petra.

– Det gör helheten för oss. Mitt liv hänger på andras kunskap, respekt och förståelse för allvaret.

Hon har bland annat funderat på om hon kunnat behålla sin bostad, där mannen stannade när Petra flytt.

– Men samtidigt vet jag hur systemet ser ut. Många tror att man får skydd för att man lever gömd. Men det stämmer inte. Majoriteten av dem lever skyddat har förövare som inte är dömda.

Riksrevisionen rapporterade 2024 att ”staten inte arbetar tillräckligt effektivt för att skydda hotade personer”. Staten kan inte säkerställa att de som behöver skydd får det, inte heller att skyddet alltid fungerar.

Sedan nätverket lyft frågorna har flera myndigheter, däribland Skatteverket, skapat interna arbetsgrupper för personer som lever med skyddad identitet.

En liten vinst är att det i mars i år kom en proposition om ett utökat skydd för kvinnor vars förövare getts kontaktförbud. Det gäller dock inte Petra.

– Om jag hade vetat hur det fungerar hade jag stannat för att skaffa mer bevisning, säger Petra.

NÄR JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETEN FÖR rapporten *Våld är inget undantag* granskade 814 Familjerättsmål så fann man uppgifter om våld i 64 procent av fallen.

Alla kan förstå fysiskt våld. Att sätta sig

i det psykologiska och de många varianter av trakasserier som följer på uppbrott, så kallat eftervåld, kräver mer. Petras ex satt i fängelse för ett terroristbrott, men även mannen i hennes nästa relation visade sig vara våldsam. Efter en tid hade han tagit kontroll över hennes ekonomi, hon hade inga vänner kvar och hon fick inte ens gå till brevlådan.

– En kväll blev han jävligt obehaglig och började hota och ville att jag skulle förklara varför jag var så äcklig. Jag sa ”men jag bara är äcklig”. Jag visste inte hur jag skulle svara, minns hon.

Paret befann sig i familjens kök i radhuset.

– Sen sa han ”De här slaktknivarna som jag köpte, dom får du ta och gömma undan för annars vet jag inte vad jag gör med dem. Och så går du upp övervåningen och stannar där”.

Petra låtsades sova när mannen tidigt nästa morgon gick till jobbet. Hon smög

Eftervåld

Ett samlingsbegrepp för olika typer av trakasserier som kommer efter att relationen avslutats. Det kan innebära stalkning, smutskastningskampanjer, hämndporr, hot, eller att saker och pengar inte återlämnas. Det kan också innebära att gemensamma barn används eller vänds mot mamman, att umgängesrätt och rättsprocesser utnyttjas för att kränka eller kontrollera.

längs väggarna i det nedsläckta rummet för att obemärkt försäkra sig om att han verkligen åkt i väg. Sedan ringde hon Kvinnofridslinjen. De bad henne att lämna huset omedelbart, hon tog med barnen ut och ringde polisen.

– De sa att ”vi har ingen patrull i närheten”, så vi fick promenera. Det var vinter och kallt, jag hade bara tagit en påse med

blöjor med mig. Vi gick till en McDonalds och fick sitta inne i deras personalrum. Jag var så jävla livrädd, jag visste inte om han skulle komma tillbaka. Sen kom polisen och hämtade oss, berättar hon.

Men Petra bröt inte omedelbart med mannen, eftersom hon var rädd att bryta mot umgängesrätten och förlora sitt barn.

– Jag fortsatte ha kontakt och det blir så när man har en förövare i sin närhet, att det är bra att hålla koll på vad de gör, säger Petra.

Hon hamnade på skyddat boende och födde ett barn under tiden där. Trots att såväl socialtjänst som familjerätten och polisen misstuckte, så gav tingsrätten mannen rätt till umgänge med barnet och Petra följde rättsens beslut. Men mannen hade också avslöjat personliga detaljer om henne till det fängslade exet, som blev rasande. När han skulle släppas 2018 blev situationen ohållbar. Polisen kontaktade familjerätten och det beslutades att Petra

”Vi gick till en McDonalds och fick sitta inne i deras personalrum. Jag var så jävla livrädd, jag visste inte om han skulle komma tillbaka. Sen kom polisen och hämtade oss.”

Petra

och barnen skulle flyttas akut. Idag bor Petra långt från allt.

– Just nu är det jättetungt. Jag får inget jobb, sitter bara hemma. Jag har ingen familj här, säger Petra och rösten spricker.

Nätverket stöttar, men det är en grupp med mycket eget trauma som försöker hjälpa varandra och andra.

– Detta fast vi själva satt med

panikattacker var och varannan dag, så hade vi samtal. Vi kunde sitta mitt i nätterna och prata med många kvinnor, ge dem råd om hur dom skulle göra, berätta om hur processen går till.

BARNENS FAR HAR två gånger stämt Petra för umgängessabotage, men både tingsrätt och hovrätt har beslutat att Petra inte ska lämna barnen till honom. En av de mer namnkunniga advokaterna inom området är Rebecca Lagh. Hon menar att de som avgör vård-

Rebecca Lagh

nadsmål verkar tro att kvinnor förstärker vad som hänt för att få egen vårdnad. Dagligen jobbar hon med våldsutsatta och känner igen Petras tankar om att stanna hos den våldsamma mannen för att kunna få till en fällande dom. En av hennes

klienter stannade i relationen för att samla bevis och spelade in allt som hände.

– Men jag förespråkar inte att man stannar i en våldsam relation, säger Rebecca Lagh.

Under nio månader förra året granskade hon ett trettiotal av de brottsmålsfall som gått vidare till hovrätten.

– Domstolar har väldigt låga våldskunskaper. En domare kan säga att ”nu har ni separerat så nu kommer våldet upphöra”, men det fortsätter och blir eftervåld. Jag har också varit med om en domare som sagt att ”ni har barn och kommer vara sammankopplade hela livet så det är lika bra att du tar bort den där sekretessmarkeringen med en gång.”

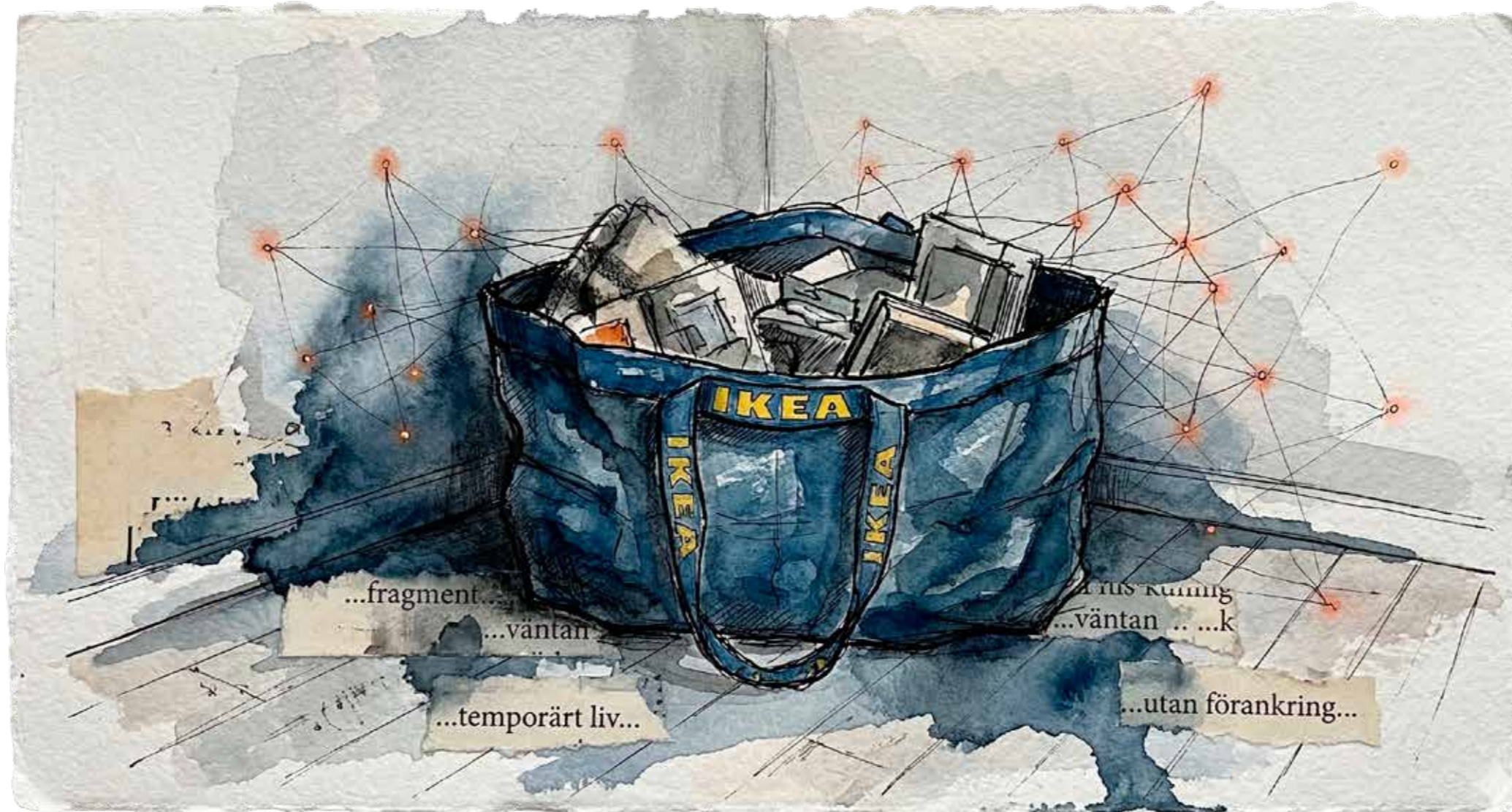
Sämst är läget i familjerätten, där beviskraven visserligen är lägre än i tingsrätterna, men dit många också kommer tidigt i sin separation när inte allt kommit fram. Kunskapsläget verkar något bättre i hovrätten än hos tingsrätterna.

De gömda kvinnornas har ingen officiell förening och kan inte ha en lokal. Petra har tagit med sig andra gömda, eller deras anhöriga, för att möta politiker på högsta nivå, men hon orkar inte engagera sig lika mycket längre.

– Det har tagit hårt på min själ.

På vilket sätt?

– Jag orkar inte höra alla berättelser, jag stänger av. Vill inte höra min historia som går om och om igen.

NÄR DET GÄLLER brottsmål är det ett stort problem att processerna tar lång tid. Rebecca Lagh konstaterar att det kan ta upp till fyra år från att anmälan görs tills allt är avgjort. Upp till ett par år hos polisen, ett år i tingsrätten och ytterligare ett om det går upp i hovrätten.

Nästan alla hennes klienter har PTSD, men psykiatri säger nej till trauma-behandling på grund av att det ska vara stabilt runt personen under behandlingen.

– En ung tjej som blivit utsatt sexuellt i tidig ålder klarade inte av att studera under tiden och blev sjukskriven i flera år för att brottsmålet drog ut på tiden.

Bristen på samordning är ett omfattande problem. Petra har till exempel nekats att hämta ut penicillin till sitt sjuka barn, för att apoteket inte kunde se en koppling mellan dem. En annan kvinna reste 15 mil för att vara säker om pappan skulle kunna se var sonens medicin hämtats ut. Juristen Jenni Stavare arbetade med våldsutsatta kvinnor under ett decennium. Hon tycker att samhället sänder signaler till kvinnor om att de måste vara ”perfekta offer” för att få hjälp.

– Man förväntas vara beredd att leva på existensminimum och flytta sitt eget liv ner till en nollnivå för att komma undan våldet, säger hon.

Omvandlingen av livet har för hennes klienter gått ”lättast” i de fall där det gällt personer som varit nya i landet och saknat arbete, eller nätverk. Etablerade kvinnor förväntas ge upp allt.

– Du måste fly på

”Du måste fly på exakt rätt sätt för att det här systemet ska funka. Du faller ut ur det ganska snabbt om du flyr hem till mormor istället och inte tar samhällets hjälp.”

Petra

exakt rätt sätt för att systemet ska funka. Du faller ut ganska snabbt om du flyr hem till mormor som hjälper dig att skydda barnen från pappan. Då saknar du ett domstolsbeslut som säger att barnen behöver vara avskilda från pappan.

Det får följdverkningar i rättsprocessen och detsamma kan hända om du valt att fly inom din hemstad, eller inte hållit den nya platsen du bor på helt hemlig.

– Då heter det att ”det kanske inte är så farligt”, och så vidare.

DET SPEKTAKULÄRA VÅLDSKAPITALET hos Petras ena före detta partner har gett henne ett livslångt skydd och hon har fått hjälp att skriva en bok som kommer att ges ut på förlaget Lind & Co. Samtidigt drömmer hon om att kunna ta nätverket vidare.

– Jag skulle vilja starta någon form av center dit kvinnor kan komma och få hjälp när de hamnar på skyddat boende, säger Petra.

Inte sällan har vi bilder från filmens värld om karaktärer som får nytt namn och ett nytt liv på en ny plats. Men det är inte så det funkar för den som får skyddade uppgifter. Då ska du inte synas alls. Det gäller även för barnen som inte får vara med i skolkatalogen, telefonlistor eller på lagbilder.

– De som får fingerade uppgifter är ofta gängkriminella. Vi får ju aldrig det, säger Petra.

Rebecca Lagh som arbetat med de här frågorna sedan 2006 kan inte påminna sig något enda fall där en kvinna tilldelats fingerade uppgifter. Möjligen om det varit tal om hedersvåld från familjen, men inte när våldsutövaren varit en man hon haft en relation med. Detta trots att det finns män som lyckas spåra upp skyddade kvinnor med hjälp av GPS-sändare i vidarebefordrade paket. Även hon önskar sig bättre samordning och något som liknar ett kvinnohus.

– En plats dit en kvinna som är utsatt

skulle kunna få komma och få träffa polis, läkare, socialtjänst, Skatteverket, Arbetsförmedlingen – de ringer en miljon människor för att reda upp sitt liv. Och att de fick finansiellt stöd av staten för att skaffa sig ett schysst liv för sig och sina barn.

Hon ser en liten förbättring i det offentliga samtalet under de senaste åren, att våldet synliggjorts något under 2020-talet.

– Man har också börjat se barnen och hur de påverkas av att växa upp med detta. Relationsvåldet ökar risken för att de själva hamnar i den här typen av relationer, barnen har en ökad risk att hamna i kriminalitet och så vidare.

2021 kom lagen barnfridsbrott som

innebär att barn inte ska behöva bevittna fysiskt eller psykiskt våld.

MEN TROTS RAPPORTER och viss förändrad lagstiftning går arbetet långsamt. Petra konstaterar att hon betalar skatt utifrån sin gamla hemstads tariffer, vilket är dyrt än där hon bor nu. Telefonoperatörer har nekat henne abonnemang, tandläkaren har inte mindre än tre gånger ropat upp hennes barns riktiga namn i väntrummet och en idrottsförening lämnade ut hennes telefonnummer.

– Jag har inte blivit röjd men jag vet väldigt många som har blivit det och som fått springa och packa ihop på tio minuter. Och så sitter de där med tre månader hyra

för uppsägningen, samt måste betala hyra för en ny lägenhet.

Att hon och barnen nu kunnat befinna sig på en och samma plats under några år innebär en trygghet, men det blir aldrig normalt. Inte minst måndagarna är svåra.

– En minoritet av dem jag pratat med har jobb. Och jag har pratat med några tusen fall under de här åren, det kan jag lova, säger hon.

Hotbilden mot Petra skrämmar även arbetsgivare och hon berättar om en presumtiv chef som avslutade en intervju med att fråga om ett anställande av henne kunde medföra risk för andra medarbetare? Det blev inget jobb och diskrimineringsgrunderna innefattar inte våldsamma ex.

Utan uppehållstillstånd?

Både Rebecca Lagh och Jenni Stavare uttrycker oro för hur kvinnor som kommit till Sverige som anhöriga kommer att påverkas av de nya reglerna om anhöriginvandring och en eventuell vandelsprövning av deras förövare. Det är dock en historia i sig då problemet blir att kvinnor varken vågar anmäla eller lämna sina förövare och därför inte faller under kategorin gömda.

Petra är trött på att höra att hon är stark. Hon vill att fokus skiftas från de våldsutsatta till förövarna.

Hon önskar framförallt två saker inför framtiden: att inga barn ska behöva träffa våldsamma pappor och att hon får sin frihet tillbaka. ●

Tre nivåer av skydd

► **Sekretessmarkering** – är den lägsta nivån och innebär att Skatteverket gör en markering som ska fungera som en varningssignal för andra myndigheter. Den gör det svårare för andra att få tillgång till dina folkbokföringsuppgifter.

► **Skyddade uppgifter** – innebär att den nya adressen inte skrivs in i folkbokföringsregistret och myndigheter kan se att dina uppgifter är skyddade av Skatteverket.

► **Fingerade uppgifter** – en polisär åtgärd och den mest långtgående skyddsåtgärden, personen ges nya personuppgifter.

Jenni Stavare

På plats.

Det finns ett ovanligt träningscenter i Göteborg dit vem som helst kan komma och träna gratis – oavsett fysiska och psykiska förutsättningar.

Luis: ”Här är jag en del av gänget”

Britt-Marie tar andas ut efter en tur på cykeln.

Richard och Diego volontärer och bidrar med sina kunskaper och ett glatt humör.

TEXT EDWIN NYBERG FOTO PÄR LJUNG

Luis Lindberg drabbades av stroke och träningen har hjälpt honom tillbaka.

Kristofer Engstedt visar vägen genom träningsanläggningens labyrinter.

KLOCKAN ÄR STRAX efter fem på eftermiddagen och människor i olika åldrar trillar en efter en in i konferensrummet. Doften av kaffe blandas med varma samtal. Fika och frukt står framdukat och behöver man träningskläder så finns det att låna. På

Räddningsmissionens Friskvårdscenter ska alla kunna träna.

I gymmet en trappa ner hörs tyngden av viktplattor rytmiskt slå i golvet blandat med pustande ansträngning. Luis Lindberg kliver av löpbandet och kollar runt i lokalen för att se vilka maskiner som är lediga. För tre år sedan drabbades han av en stroke. Han kunde då varken

gå eller prata. När han efter fyra månader fick lämna sjukhussängen och äntligen komma hem, stängde han in sig. Blev isolerad. Ett samtal med sin handläggare på Försäkringskassan fick honom på banan igen. Fick honom att komma till friskvårdscentret.

– Att jag fått komma hit har betytt allt för mig. Det är en plats där jag känner att jag

kan vara mig själv och där jag blivit en del av gänget.

Träningen har hjälpt till att täcka en del av de spår stroke lämnat efter sig. Tidigare hade Luis svårt att förstå hur saker och ting hängde ihop, ljuskänslighet i kombination med hjärntrötthet gjorde det tufft att vistas utomhus. Men det var aldrig svårt att ta sig till friskvårdscentret.

”Då vägde jag 160 kg, nu väger jag 100 kg. Det har löst väldigt mycket för mig att få vara här.”

Luis

Och i takt med att han blivit friskare och starkare har konsekvenserna av stroke successivt avtagit.

– Efter min stroke tog jag 29 mediciner om dagen, nu tar jag sex. Då vägde jag 160 kg, nu väger jag 100 kg. Det har löst väldigt mycket för mig att få vara här.

RÄDDNINGSMISSIONENS Friskvårdscenter är öppet för alla och det kostar ingenting att träna i gymmet eller att delta på pass. Kläder, skor, vattenflaskor, schampoo och handduk finns att låna. Ett sätt för att så många som möjligt ska kunna träna. Idén föddes på Räddningsmissionens frukostcafé på Vasagatan 14, en viktig samlingsplats för människor som lever i hemlöshet, lider av missbruk eller psykisk ohälsa. Där erbjuds inte bara gratis frukost utan också ▶

Boxning varje torsdag. Efteråt blir det yoga.

Peter hjälper till om man inte har träningskläder.

Vissa är vigare än andra.

Luis börjar alltid med en promenad på löpbandet.

Richard och Sofia instruerar hur man ska göra nästa övning.

Nisse, 71 år, har vandrat med Göran Kropp på Mount Everest.

Boxning är kul, svettigt och bra för hjärtat.

”Man måste tro att alla människor har förmågan att resa sig, även i de mörkaste av stunder.”

Kristofer Engstedt, samordnare

möjligheten att duscha, tvätta kläder och hitta någon att bara prata med. Insikten att det saknades något inom Räddningsmissionen som bara fokuserade på det sunda och på tillfrisknandet blev 2023 starten på Friskvårdscentret.

KRISTOFER ENGSTEDT HAR varit med från början. För fyra år sedan fick han rollen som friskvårdssamordnare på Räddningsmissionen. Han tyckte det lät spännande men arbetsbeskrivningen var långt ifrån komplett. Visionen fanns men det saknades lokal, en fungerande verksamhet och ett kontaktnät till den sökta målgruppen: människor i tillfrisknande från missbruksproblematik och psykisk ohälsa. En grupp som ofta förbises i tränings-sammanhang, menar Kristofer.

– Man måste tro att alla människor har förmågan att resa sig, även i de mörkaste av stunder. Tror man inte på det blir allt man gör fejk. Man måste känna i hela skelettet att det kan gå.

Klara Rahme, volontär

Han åkte runt till alla hjälporganisationer han kunde komma på, alla platser där människor samlas för att försöka ta sig ur sitt destruktiva leverne, och pratade om träning. Förklarade hur viktigt det är och hur det kan hjälpa till att klara av livets alla utmaningar. Kristofer visste att ensamhet är farligt, ibland till och med dödligt. När man tar sig ur ett missbruk är det därför

viktigt att fylla den nyvunna tiden med positiva gemenskaper.

– Vi är inte som ett vanligt gym där man sätter på sig hörlurar och har en sköld runt omkring sig. Här är gemenskapen viktigast. När man kommer hit tar man ner skölden och möts som av en stor varm kram, en typ av familj.

”HAR DU NÅGRA i storlek 45?” är det en person som frågar. Klara Rahme letar runt i lådan och håller sedan upp ett par. Hon började träna här för drygt ett år sedan när hon var sjukskriven. Det ena ledde till det andra

och nu hjälper hon människor precis som de tidigare volontärerna hjälpte henne. Det är ett jobb som passar henne perfekt. Här kan hon göra skillnad bara genom att vara en medmänniska.

– Alla man träffar är på olika platser i livet och har sin egen väg. De har sin kamp och ibland kan man stötta bara genom att lyssna.

Det är mötena och känslan av att göra något betydelsefullt som får henne att vilja vara volontär. Men emellanåt är det också svårt. Klara kan ibland känna att hon inte räcker till och att hon egentligen skulle vilja göra mer. Även om det inte alltid är möjligt. Lösningen är ofta att försöka vara det öra personen behöver. Hon vet att det gör skillnad.

”Alla man träffar är på olika platser i livet och har sin egen väg. De har sin kamp och ibland kan man stötta bara genom att lyssna.”

Klara Rahme, volontär

– Jag tycker att det är fint att se hur människor förändras, att det verkligen händer något. Ibland kan man se hur det lyser i folks ögon och det gör mig så otroligt glad.

På friskvårdscentret kämpar många med att hålla sig nyktra och risken för

ett återfall är ständigt närvarande. En stor del av projektet har varit att skapa en miljö där alla känner sig hemma. Där människor i olika åldrar och från olika delar av samhället ska kunna samsas under samma tak. Därför menar Kristofer att det, även om det låter larvigt, är viktigt att vara snäll mot varandra.

– Alla är välkomna och det kommer alltid att vara helt gratis. Det har jag lovat, och om det skulle ändras kommer jag att avgå. ●

MILANO / ITALIEN

Bakom statistikprojektet "Tutti Contano" finns verkliga människor – en marockansk musiker som köpte en altfiol istället för mat, och en kubansk man vars hem är en hopvikt kartong.

OS förlorare: Milanos hemlösa

Den italienska gatutidningen Scarp de' tenis tillbringade en kall natt på gatan i Milano. En stad där hemlösa har skyfflats undan inför OS. Här mötte de bland annat Hector, 55, som har en bit kartong som sitt hem.

PÅ DEN FÖRSTA BÄNKEN finns en bronsstaty av poeten Pencho Slavejkov, ett monument som markerar 140-årsjubileet av diplomatiska relationer mellan Italien och Bulgarien.

På den andra bänken sitter en man, lika orörlig, i mörkret.

Platsen är en liten stadspark mellan Via Larga och Piazza Santo Stefano i den glittrande och välbärgade delen av centrala Milano.

Vi vill prata med människor i hemlöshet som en del av kartläggningen *Tutti Contano*. Alla räknas, ett projekt som drivs av Italiens statistiska institut och den italienska federationen för organisationer som arbetar med hemlöshet.

Den första berättelsen vi hör är den om en stillsam ung man vi kallar Youssuf. Han kommer från Marocko i Nordafrika, ett land som många människor i Italien förknippar med utläningar som talar arabiska. Youssuf är 40 år och har tillbringat halva sitt liv i Italien. Efter att ha anlänt med båt till ön Lampedusa sökte han lyckan i norra delen av landet – utan att hitta den.

– Jag kom hit när jag var ung, och

när jag nu ser mig i spegeln känner jag mig som en gammal man. Om jag kunde skulle jag inte råda någon att göra den resa jag gjorde; att komma hit – till ingenting, säger han.

Undersökningen genomförs i 14 av Italiens större städer och syftar till att synliggöra en osynlig, men tyvärr djupt rotad verklighet, så att landet en dag kan ge tillbaka värdigheten till dem som hamnat i hemlöshet.

Bakom siffrorna finns verkliga män och kvinnor, och varje person bär på sin egen historia. Grupper av volontärer från Caritas högkvarter på Via San Bernardino samlar in berättelser med engagemang och respekt.

EFTER YOUSSEUF SORGENHET möts vi av det smittande leendet hos hans landsman Omar, som nyfiket närmar sig och fyller i frågeformuläret. Även han gick i land på Lampedusa för mer än 20 år sedan och har bott i Italien sen dess. Till skillnad från Youssuf har han sin familj i Rabat – hustru och tre barn som växer upp långt från honom.

Han har haft många tillfälliga arbeten, från målare till murare, och skickar hem nästan allt han tjänar. Nyligen har han dock tillåtit sig

en liten lyx. Omar är musiker; han kan spela nästan alla sträng- och blåsinstrument, men hans passion är altfiolen. Han visar stolt en video där han uppträder tillsammans med andra på något som liknar en byfest. Han ser betydligt yngre ut på videon. Det var innan han förlorade sina tänder.

Omar berättar att han nyligen köpt en ny altfiol, eftersom hans gamla är kvar i Marocko.

– Jag vet att jag hade kunnat köpa något som andra skulle tycka var mer nödvändigt. Men för mig är musiken livet. Jag behövde den, säger han.

När jag frågar var han ska sova i natt gör han en vag gest: "Piazza San Babila." Men han inser snabbt att där kan han inte stanna länge. Den delen av stadskärnan har redan tagits över av sponsorerna till vinter-OS i Milano–Cortina, och arrangörerna har rensat vissa områden för att undvika möten mellan hemlösa och turister.

Under den kalla januarinatten möter vi många människor i hemlöshet som tycks dyka upp här och var ur mörkret. Många är här på gatan Corso Europa och en volontär

hjälpas både människor och deras djur: matpåsar till de tvåbenta och gratis veterinärvård till hundarna – näring för både kropp och själ.

NÄR VI FRÅGAR OM de vill svara på några frågor får vi många nej. Kanske av försiktighet, uppgivenhet och misstro. Vi har goda avsikter, men det hjälps inte. Det är svårt att övertyga dem om att deras svar kan leda till en bättre situation, som stöd eller tak över huvudet.

Hector ställer däremot upp. Vi möter honom under arkaderna vid slutet av Corso Monforte, framför kyrkan San Babila. Han kommer med en ryggsäck över axlarna, en väska med filter i ena handen och under den andra armen sitt hem – en kartong stor som en dörr, hopvikt flera gånger – som nu skyddar honom mot kylan.

International Network of Street Papers

Publicerat med tillstånd av INSP.ngo / Översatt från italienska via Translators Without Borders. Med tillstånd av Scarp de' tenis / INSP.ngo

Och i Italien?

– Jag pratar gärna. Man måste prata med någon, annars börjar man prata med sig själv och blir... Han och ritar cirklar med pekfingeret mot tinningen.

Hector är 55 år och född på Kuba. Han går inte in på detaljer om varför han flydde, men ger intrycket av att han inte stod bakom den gamla regimen. Italien har varit hans hem i 25 år och kom hit med flyg. Här har han också en dotter. Hon bor i en annan stad och känner inte till hans situation. När Hector lyckas spara lite pengar skickar han dem till henne, och om något blir över tar han tåget för att hälsa på, framför allt för att krama barnbarnet Leo.

När vi frågar varför han inte sover på härbärgen skrattar han och säger att han inte vill dela rum med främlingar eller bråka om vem som ska gå på toaletten först. De två kvadratmetrarna av trottoar är hans hem, och det enda han behöver se upp med är att ingen stjälar hans tillhörigheter.

– En kväll låg jag och sov, men märkte att någon flyttade på min kartong. Jag vaknade till och där stod en kille och frågade om jag ville ha pizza.

– Jag skrek och jagade bort honom, men han satte sig en bit bort och åt, utan att släppa mig med blicken. Jag höll koll på honom tills han gick. Det är ingen trevlig känsla, men man vänjer sig. Jag sover tre–fyra timmar per natt och det räcker för mig, säger Hector.

Liksom många andra har Hector haft olika jobb, från att jobba på byggen till att arbeta på slakteri. Men fysiskt krävande jobb har blivit för tunga; hans händer gör ont och ryggen är i dåligt skick. Trots allt säger han att han aldrig, aldrig skulle återvända till Kuba:

– Det finns inget där för mig.

– Min dotter är här och mitt barnbarn.

Medan han pekar på kartongen, ryggsäcken och väskan tillägger han:

– Det här är mitt hem. ●

TEXT DANIELE BRESCIANI

VILL NI OCKSÅ STÖTTA FAKTUMS ARBETE?

Kontakta Jonas Kroksjö, 031 63 22 91, jonas@faktum.se eller Niclas Andersson, 072 503 73 12, niclas@faktum.se

Huvudpartners

Våra huvudpartners bidrar till Faktums arbete för hemlösa och personer i socialt utanförskap.

Vi på SBAB vill bidra till bättre boende och boendeekonomi – för alla. Vårt bidrag gör så att Faktum kan fortsätta utveckla sin verksamhet och skapa nya möjligheter för Faktumförsäljarna.

SEB är en ovärderlig partner som möjliggör så att vi kan erbjuda våra försäljare en fungerande Swishlösning.

Vi tar hand om Faktumförsäljarnas syn. Vi har tillsammans med Faktum startat en ögonhälsofond som kan nyttjas under året. Vi arrangerar årliga kostnadsfria synundersöknings och fria glasögon dagar.

Vi ser till att Faktum blir tryckt och distribuerad till alla försäljningskontor så att försäljarna varje månad får ett nytt magasin att sälja.

PROJEKTPARTNERS

Projektpartners hjälper till med allt från filmproduktion till kaffe till försäljarna.

Vi stöttar Faktum under hela året när de behöver synas, och bjuder på högklassig visuell kommunikation i form av roll-ups, vepor och banderoller.

Vi pysslar om Faktumförsäljarnas fyrbenta vänner. Här finns en fond som de kan nyttja under året samt en årlig inbjudan till en kostnadsfri vård dag.

Vi hjälper Faktum med skrivare på alla kontor och ser till att serva maskinerna när det behövs.

CLARION POST

Vi stöttar Faktums försäljare genom att varje år visa kalenderbilderna på Drottningtorget. Och bjuder på julbord!

Vi ser till att försäljarna dricker ett gott kaffe. Med ekologiskt och fair trade kaffe i koppen kan du vara säker på att mänskliga rättigheter respekteras.

Vi vill att Faktum ska kunna bedriva sin verksamhet på ett tryggt sätt och därför bidrar vi med juridisk rådgivning och hjälp.

Faktumjuristerna ger gratis juridisk rådgivning en gång i veckan på Faktums kontor i Göteborg.

För oss är lokalt och socialt ansvarstagandet oerhört viktigt. Därför stödjer vi Faktum i sitt arbete mot utanförskapet.

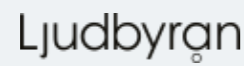
BK Häcken och Faktum arbetar tillsammans för ett samhälle utan utanförskap. Det är tillsammans vi bygger lag och genom samarbete skapar vi ett hållbart samhälle.

Juridik i Praktiken stöttar Faktumjuristerna med digitala utbildningar inom praktisk juridik.

Det känns viktigt att stötta Faktums arbete. Därför bidrar vi med teknisk support till Faktumgalan och andra event.

För oss är det självklart att hjälpa Faktum med allt som låter. Allt från radioreklam, röstinspelning & film – till deras egen podd Faktum Frågar.

Vi stöttar Faktum med annonsutrymme i cirka 20 dagstidningar, både i tryck och digitalt.

Vi har under flera års tid stöttat Faktum genom att dela ut underställ till Faktumförsäljarna inför den kalla vintern.

Vi stöttar Faktum i deras arbete mot utanförskap och hemlöshet med marknadsundersökningar och beslutsunderlag för att på så sätt kunna få ut sitt budskap till fler.

NOVELLIX – stories to go –

Vi samarbetar med Faktum och ser till att böcker i fickformat, men med stora läsoplevningar, finns att köpa tillsammans med Faktum. Vi tror, precis som Faktum, på orden och berättelsernas kraft.

Självklart hjälper vi Faktum! Ingen borde behöva leva i hemlöshet eller i socialt utanförskap!

Sedan flera år tillbaka hjälper jag Faktum med att ta fram filmer. Jag regisserar och producerar filmer för tidningen, Novellsamlingen och till exempel Faktumkalendern.

Faktum är ett varumärke vi önskar vi varit med och skapat. En perfekt kombination av affärsvärde, kreativitet och mänsklighet. Nu hjälper vi Faktum ta nästa steg.

Vem får synas i reklamen? Fullsatt på årets första nätverksträff

DET VAR TEMAT för Faktums nätverksträff där Mediekompaniet presenterade sin rapport "Rättvisaren". Vem inkluderas i reklamen och hur ser representationen av olika grupper ut?

Personal från 32 företag lyssnade på Lita Nazar, marknad- och kommunikationschef på Mediekompaniet då hon berättade om förändringar som skett sedan 2023. Exempelvis att fler pappor visas vara aktiva i köket och hemma, och att mammor är mer aktiva med barnen utanför hemmet. Men fortfarande saknas representation av personer med olika funktionsvariationer och icke-vita skildras inte sällan i grupp.

Detta var Mediekompaniets andra nätverksträff arrangerad tillsammans med Faktum.

På vilket sätt är det viktigt för er?

– Det är värdefullt och viktigt att få belysa och presentera vår rapport

Fullsatt hos Mediekompaniet.

Ulrika Gustavsson, Derome och Niclas på Faktum.

"Rättvisaren", om inkludering i svensk reklam och samtidigt få möjlighet att knyta fler nya kontakter via ert nätverk, säger Mikael Josephsson, Mediekompaniet.

– Dessutom är det självklart för oss att

synliggöra Faktums arbete. Vi stöttar dem med annonsutrymme i våra lokala morgontidningar. Hur står annonser i tryckt media mot det digitala?

– Svensk morgontidning har en fortsatt stark position på den lokala marknaden. Vi har i dag

ungefär lika många prenumeranter som läser oss på papperet som digitalt och våra morgontidningar ha en lokal räckvidd på cirka 50–60 procent, vilket är svårslaget.

Under morgonen delade Faktum ut diplom till Faktums företagsprenumeranter och många av företagen som närvarande vid frukosten stannade kvar för att knyta nya kontakter i nätverket. ●

FAKTUMPARTNERS OCH FÖRETAGSPRENUMERANTER

Företag som hjälper oss i vårt arbete att motverka fattigdom, hemlöshet och socialt utanförskap.

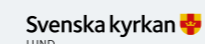
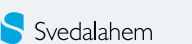
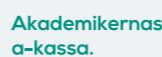
HALLAND

– en aktiv samhällsbyggare

SKÅNE

SMÅLAND

VÄRMLAND

FAKTUMPARTNERS OCH FÖRETAGSPRENUMERANTER

Företag som hjälper oss i vårt arbete att motverka fattigdom, hemlöshet och socialt utanförskap.

VÄSTRA GÖTALAND

För mer information om hur du blir Faktumpartner – kontakta Jonas Kroksjö, 03163 22 91, jonas@faktum.se eller Niclas Andersson, 072 503 73 12, niclas@faktum.se

VI VÄLKOMNAR VINCI ENERGIES SOM NY FAKTUMPARTNER

Vill ditt företag vara med stötta och följa Faktums arbete mot fattigdom, utanförskap och hemlöshet?

Läs mer på Faktum.se

Vi gillar Faktum

faktum

faktum

FAKTUMVÄNNER För mer information om hur du blir Faktumvän – kontakta Jonas Kroksjö, 03163 22 91, jonas@faktum.se eller Niclas Andersson, 072 503 73 12, niclas@faktum.se

- Advokatfirman Ahlstedt
- Advokatfirman LA Partners AB
- AME Entreprenad AB
- Arkitekt Hans Eek
- Apper
- BDO Göteborg AB
- Billes Tryckeri AB
- Bollebygds pastorat
- Byggfokus Entreprenad AB
- Carl Johans pastorat
- ColliCare Logistics AB
- Corem Property Group
- Curago
- DE Advokatbyrå
- Ekonza AB
- EY Göteborg
- Göteborgs Högre Samskola
- Göteborgs Posten
- Familjehem Göteborgs Stad
- Fastighets AB Balder
- Fraktkedjan Väst
- Fridh Advokatbyrå
- Förvaltnings AB Framtiden
- Humblebee
- JP Spol & Relining AB
- Kakservice
- Knapp-Carlsson
- Kävlinge församling
- LH-Tryck
- Lorensbergsteatern
- MARELD landskapsarkitekter AB
- MCR
- Miss Prym
- Mölndalsbostäder
- NCC Sverige AB
- Partille Pastorat
- Svenska kyrkan Tjörn
- Svenska Kyrkan Vänersborg & Väne-Ryr
- Taxus AB
- Tospe AB
- Turistrådet Västsverige
- Ystad-Sövestads församling
- White Arkitekter Malmö

VI VÄLKOMNAR LH-TRYCK SOM NY FAKTUMVÄN

Vi gillar
Faktum

Öppettider

MÅNDAG - FREDAG
7.00 - 18.00

LÖRDAG
9.00 - 15.00

SÖNDAG
STÄNGT

WWW.CHAPMANSKONDITORI.COM
INSTAGRAM @ CHAPMANSKONDITORI

Vi lyssnar om du vill berätta

Kvinnofridslinjen ger stöd till dig som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym.

Chatta eller ring

kvinnofridslinjen.se

116 016

116 016
Kvinnofridslinjen

Har din partner gått
över gränsen? Vi lyssnar
om du vill berätta.

Stödlinjen för män ger stöd till dig som utsatts för hot och våld i en nära relation eller för sexuella övergrepp. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym. Du kan ringa eller chatta.

020-80 80 80 stodlinjenformän.se

020-808080
Stödlinjen för män

ORIGINALDERBYT

SÖNDAG 3 MAJ | KL 16.30 | GAMLA ULLEVI | GAIS.EBILJETT.NU

Tänk om det här
är sista upplagan
någonsin.

Vilken dröm.

Drömma kan man alltid, men verkligheten är tyvärr en annan för de nästan 27 000 människor som lever i hemlöshet i Sverige idag. Tack för att du också stöttar Faktums viktiga arbete för de människorna. Tänk, en dag kanske det inte längre behövs.

SBAB!